

Halonen Anne & Meriläinen Emma

**RAJATTU VARHAISKASVATUSOIKEUS VANHEMPIEN
NÄKÖKULMASTA**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
MARRASKUU 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Marraskuu 2016	Tekijä/tekijät Anne Halonen ja Emma Meriläinen
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi Rajattu varhaiskasvatusoikeus vanhempien näkökulmasta		
Työn ohjaaja Leena Raudaskoski	Sivumäärä 49+4	
Työelämäohjaaja Marja Ranta-Nilku		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia erään ylivieskalaisen päiväkodin vanhempien tyytyväisyyttä uuteen varhaiskasvatuslakiin ja varhaiskasvatusryhmään. Varhaiskasvatusryhmässä lapset saavat varhaiskasvatusta 20 viikkotuntia uuden varhaiskasvatuslain mukaisesti, jos vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada ennakkotietoa rajatusta varhaiskasvatusoikeudesta ja sen vaikutuksesta varhaiskasvatukseen laatuun. Opinnäytetyön aihe on työelämälähtöinen ja se on tehty yhteistyössä ylivieskalaisen päiväkodin sekä päivähoitotoimiston kanssa.</p> <p>Työn teoriaosuudessa käsitellään uutta varhaiskasvatuslakia, varhaiskasvatusta sekä sen eri osa-alueita. Teoria on kerätty tutkimukseen oleellisesti liittyvistä aiheista ja se koostuu varhaiskasvatuksen ammatillisesta kirjallisuudesta, tutkimuksista ja verkkomateriaalista. Varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelma ovat merkittävä osa tutkimusta ja sen taustatietoa.</p> <p>Tutkimus on toteutettu kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Kyselylomake sisälsi pääasiassa strukturoituja kysymyksiä sekä muutamia avoimia kysymyksiä tarkentamaan vastauksia. Tulokset on käsitelty tilastollisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä.</p> <p>Tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä varhaiskasvatusryhmään ja kokevat varhaiskasvatusmäärän olevan riittävä. Vanhempien mielestä 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusta riittää lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumiseen. Uuden lain tasa-arvoisuus jakoi vanhempien mielipiteitä kahteen osaan, puolesta ja vastaan.</p>		

Asiasanat Kasvatuskumppanuus, rajattu varhaiskasvatusoikeus, varhaiskasvatus, varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatusryhmä, varhaiskasvatussuunnitelma

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences Ylivieska	Date November 2016	Author/s Anne Halonen and Emma Meriläinen
Degree programme Bachelor of Social Services		
Name of thesis Limited right to early childhood education from parents view		
Instructor Leena Raudaskoski	Pages 49+4	
Supervisor Marja Ranta-Nilkku		
<p>The purpose of this thesis was to explore parents' satisfaction to the new law of early childhood education and their early childhood education groups in one of kindergartens of Ylivieska. In this group children get twenty hours of education per week according to the new law of early childhood education if the parents or one of them is at home. Target was to get information about the limited right to early childhood education and influence to quality of early childhood education. The topic is from working life and it has been done in collaboration with a kindergarten of Ylivieska and the daycare office.</p> <p>Thee thesis includes theory about the new law and divisions of early childhood education. Theory consist of literature, researches and web material. The plan and law about early childhood education are important sources of this thesis. Research method was quantitative. Questionnaire includes structured and open questions and the results have been processed with a data processing program.</p> <p>The results of this research showed that parents are satisfied with the group and they think that the amount of early childhood education is adequate. The new law of equality in early childhood education divided parents' opinions.</p>		

<p>Key words Education partnership, early childhood education, law of early childhood education, limited right to early childhood education, early childhood group, early childhood education plan.</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	4
2.1 Tutkimusmenetelmän valinta.....	4
2.2 Aineiston keruu.....	5
2.3 Tulosten analysointi	6
3 VARHAISKASVATUS	8
3.1 Varhaiskasvatuksen historiaa	8
3.2 Varhaiskasvatuksen kasvatuspäämäärät	10
3.3 Varhaiskasvatuksen laatutekijät.....	10
3.4 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka.....	12
3.5 Lapsilähtöisyys varhaiskasvatuksessa	13
3.6 Kasvatuskumppanuus.....	14
4 VARHAISKASVATUSLAKI JA SEN MUUTOKSET 2015-2016	17
4.1 Varhaiskasvatuslain asettamat tavoitteet.....	17
4.2 Varhaiskasvatuslain muutokset	18
5 VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	21
5.1 Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma	22
5.2 Lapsen kehitys ikäkausittain	23
5.2.1 3-vuotias	23
5.2.2 4-vuotias	25
5.2.3 5-vuotias	26
6 TUTKIMUSTULOKSET	27
6.1 Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatusryhmään.....	27
6.2 Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen.....	30
6.3 Uuden varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuus	32
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	34
7.1 Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatusryhmään.....	34
7.2 Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen.....	35
7.3 Varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuus	36
8 POHDINTA	38
8.1 Tulosten pohdintaa.....	39
8.2 Tutkimusprosessin pohdintaa	41
8.3 Oman oppimisen arviointia.....	42
9 SWOT-ANALYYSI.....	44
9.1 SWOT-analyysi opinnäytetyön alussa	44
9.2 SWOT-analyysin toteutuminen opinnäytetyössä.....	45
LÄHTEET	47

LIITTEET

KUVIOT

KUVIO 1. Laadun arviointimalli varhaiskasvatuksessa	11
KUVIO 2. Varhaiskasvatusryhmän vastaaminen lapsen ja perheen tarpeisiin.....	28
KUVIO 3. Varhaiskasvatuksen riittävyys.....	29
KUVIO 4. Vasun sisällön tuntemus verrattuna saatuun ohjaukseen.....	30
KUVIO 5. Varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kehityksen tukena	31
KUVIO 6. Varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuus.....	33
KUVIO 7. SWOT-analyysi	44

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee uutta varhaiskasvatustalakiä, johon on tehty muutoksia seuraaviin osa-alueisiin: lapsen oikeus varhaiskasvatukseen, uudistetut tavoitteet, varhaiskasvatustympäristö, lapsen etu sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Lain myötä päivähoitonimikkeestä siirrytään varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatustsuunnitelman perusteiden velvoittavuus muuttuu sekä lapsen varhaiskasvatustsuunnitelmaan tulee täydennyksiä. Myös arviointi ja monialainen yhteistyö huomioidaan laissa.

Päätimme rajata opinnäytetyömme aiheen lapsen varhaiskasvatustusoikeuteen. Uuden varhaiskasvatustlain myötä oikeus varhaiskasvatukseen rajoittuu, jos vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona. Jokaisella lapsella on oikeus saada vähintään 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusta. Uusi varhaiskasvatustlaki on ollut paljon esillä mediassa ajankohtaisuutensa vuoksi. Kiinnostuksemme aiheeseen heräsi merkittävän uudistuksen myötä, sillä olemme suuntautuneet varhaiskasvatukseen ja tulemme todennäköisesti työskentelemään varhaiskasvatustuksen piirissä. Opinnäytetyömme aihe on työelämälähtöinen. Vastaavanlainen tutkimus on toteutettu toisessa Perustalvelukuntayhtymä Kallion kunnassa, ja sen perusteella on kehitetty varhaiskasvatustuksen toimintaa. Teimme opinnäytetyömme yhteistyössä Kallion päiväkodin varhaiskasvatustsryhmän sekä päivähoitotoimiston kanssa.

Varhaiskasvatustlain uudistus koskettaa lapsiperheitä ja varhaiskasvatustuksen ammattilaisia. Uudistus on saanut osakseen keskustelua ja kritiikkiä päivähoidon henkilöstön ja erityisesti vanhempien suunnalta. Varhaiskasvatustlaki on tullut voimaan 1973, joten uudistusta on pidetty myös myönteisenä asiana. Uudistusta tarvitaan, koska ympäröivä maailma on muuttunut ja tutkittu tieto on lisääntynyt.

Tässä opinnäytetyössä tutkimme vanhempien tyytyväisyyttä rajoitettuun varhaiskasvatustusoikeuteen ja sitä onko 20 tuntia viikossa riittävä määrä varhaiskasvatustusta. Tutkimme myös kokevatko vanhemmat lapsen varhaiskasvatustsuunnitelman toteutuvan varhaiskasvatustsryhmän aikarajoissa. Selvitämme vanhempien mielipidettä uuden varhaiskasvatustlain tasa-arvoisuudesta.

Tutkimuksen ja opinnäytetyön edetessä perehdyimme perinpohjaisesti uuteen varhaiskasvatukseen ja siihen liittyviin muutoksiin. Lisäksi tutustuimme perusteellisesti varhaiskasvatukseen ja sen moninaisuuteen. Opinnäytetyötä aloittaessamme asetimme kolme keskeistä tutkimuskysymystä, joiden avulla lähdimme tutkimaan aihetta. Tutkimuskysymyksemme ovat:

- 1) Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat varhaiskasvatusryhmään?
- 2) Miten vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelman toteutuvan lastensa kohdalla?
- 3) Kuinka tasa-arvoinen uusi varhaiskasvatustutkimuslaki on?

Tutkimuksessamme käytimme kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Pyrimme saamaan tutkimuskysymyksiimme vastauksia keräämällä aineiston käyttäen strukturoitua kyselylomaketta. Panostimme erityisesti kyselylomakkeen tekemiseen sekä kysymysten asetteluun. Siitä huolimatta vastausprosentti tutkimuksessamme jäi pieneksi, joten vastausten analysointi oli haastavaa.

Rajasimme aiheen varhaiskasvatukseen ja uuteen varhaiskasvatustutkimuslakiin, sillä tavoitteenamme oli saada varhaiskasvatustutkimus, joka vaatii rajauksen kyseiseen työkenttään. Muutokset uudessa laissa ovat suuria ja ne tulevat vaikuttamaan merkittävästi tulevien varhaiskasvattajien työhön. On tärkeää, että jokainen varhaiskasvattaja tuntee ja sisäistää uuden varhaiskasvatustutkimuslain ja sen vaatimukset, jotta osaa ottaa sen käyttöön jokapäiväisessä työssään.

Opinnäytetyössämme kerromme ensin tutkimuksen toteuttamisesta ja käyttämistämme menetelmästä. Teoriaosuudessa keskitymme varhaiskasvatukseen ja sen eri osa-alueisiin, varhaiskasvatustutkimuslakiin ja sen muutoksiin, varhaiskasvatussuunnitelmaan, 3-5 -vuotiaan lapsen kasvuun ja kehitykseen sekä kasvatuskumppanuuteen. Lisäksi opinnäytetyöstämme löytyy katsaus varhaiskasvatustutkimuksen historiasta. Teoriaosion jälkeen käsittelemme tutkimustuloksia ja teemme johtopäätökset vastauksista sekä pohdimme koko opinnäytetyöprosessimme onnistumista eri näkökulmista.

Varhaiskasvatustutkimuslain muutoksia koskeva teoria koostuu pitkälti nettilähteistä, sillä painettua tietoa ei ole vielä juurikaan saatavilla. Muuhun varhaiskasvatukseen liittyvää teoriatietoa löytyy kattavasti eri lähteistä. Arvioimme kriittisesti lähteiden sopivuutta ja luotettavuutta

opinnäytetyöhön. Keskeisimpiä lähteitä työssämme olivat uusi Varhaiskasvatuslaki ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimusprosessi lähti käyntiin syksyllä 2015, kun saimme työelämälähtöisen opinnäytetyöaiheen päiväkodin johtajalta. Keväällä 2016 päätimme tehdä aiheesta tutkimuksen. Hankimme tutkimusluvut (LIITE 1; LIITE 2) niin opettajien tiimiltä kuin päivähoitotoimistosta. Olimme yhteydessä yhteistyökumppaneihimme ja käynnistimme projektin. Aloitimme työn tekemällä tutkimussuunnitelman, jonka esitimme aloitusseminaarissa 14.4.2016. Sovimme tapaamisen yhteistyöpäiväkotiimme ja kävimme läpi käytännön asioita, kuten esimerkiksi aikatauluja sekä ryhmälle sopivinta tutkimusmenetelmää. Samalla hankimme tietoa kyseisestä ryhmästä.

Tutkimuksemme varhaiskasvatusryhmä sijaitsee Ylivieskalaisessa päiväkodissa, mutta Kallion alueella myös Nivalassa ja Sievissä toimii vastaavanlaiset ryhmät. Ryhmä soveltuu erityisesti lapsille, joiden vanhemmat eivät tarvitse lapselleen kokopäiväistä varhaiskasvatuspaikkaa. Jos vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona, lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 viikkotuntia. Varhaiskasvatusryhmässä tehdään jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Ryhmässä on 3-5 -vuotiaita lapsia yhteensä 27. Yhdessä ryhmässä voi olla enintään 14 lasta. Ryhmän henkilöstöön kuuluvat lastentarhanopettaja ja lastenhoitaja sekä tällä hetkellä ryhmässä on myös avustaja. Ryhmä toimii kahdessa eri osassa vuoroviikoin, A ja B ryhmissä. Toiminta alkaa torstaina ja päättyy seuraavan viikon keskiviikkoon, jonka jälkeen ryhmä vaihtuu. Hoitoaika on 8.30-15.30.

2.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Päädyimme valitsemaan kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän, sillä halusimme saada tietoa lasten vanhemmilta. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä mahdollisti parhaiten vanhempien tavoitettavuuden. Ajattelimme kyseisen tutkimusmenetelmän olevan vanhemmille tutuin ja samalla helpoin tapa osallistua tutkimukseen. Mielestämme esimerkiksi ryhmähaastattelun toteuttaminen olisi ollut aikataulumme nähden liian haastavaa, sillä tutkimusjoukko oli kuitenkin melko suuri. Kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä tutkitaan lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Asioita mitataan numeeristen suureiden avulla. Kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä voidaan selvittää ja kartoittaa olemassa olevaa

tilannetta, mutta tutkimusmenetelmällä ei saa kattavia vastauksia asioiden syistä. Määrällinen tutkimusmenetelmä vastaa hyvin kysymyksiin: mikä, paljonko, missä, miksi ja kuinka usein. Mitä enemmän vastaajia saadaan, sitä luotettavampi tutkimus on. (Heikkilä 2014.)

Kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä aineistoa voi kerätä internetissä, sähköpostitse, tekstiviesteillä, mobiilipäätelaitteilla, verkkolomakkeilla, paperilomakkeilla ja intranetin tai puhelinhaastattelujen avulla. Kyselylomake sisältää yleensä strukturoituja eli suljettuja kysymyksiä, joissa kysymys ja vastausvaihtoehdot ovat valmiiksi annettuja. Vastaaja valitsee sopivimman vaihtoehdon. Kaikilta kysytään samat asiat, samassa järjestyksessä ja samalla tavalla. Kysely soveltuu suurien ja hajallaan olevien joukkojen tutkimiseen. Kyselylomake on myös paras tapa tutkia henkilökohtaisia ja arkaluontoisia asioita. (Virtual Statistics Virsta 2016; Vilka, 28-31.)

Tapaamisessa huomasimme aikataulun olevan tiukka lähestyvän kesäloman vuoksi. Ryhmän lastentarhanopettaja kehotti meitä tekemään kyselyn nopealla aikataululla jaettavaksi päiväkodille. Aloimme opiskella tiiviisti teoriatietoa, jotta osaisimme asettaa tarvittavat kysymykset. Lomake sisälsi sekä strukturoituja, että avoimia kysymyksiä, joilla pyrimme saamaan tilastollista tietoa sekä hieman täydentäviä vastauksia. Teoriatieto helpotti kyselylomakkeen tekemistä, jonka jälkeen tarkastutimme vielä kyselyn raakaversioon ohjaavalla opettajallamme sekä ryhmän lastentarhanopettajalla. Saimme pieniä korjausehdotuksia ja ne tehtyämme kyselylomake (LIITE 4) oli valmis päiväkodille vietäväksi toukokuun alkupäivinä.

2.2 Aineiston keruu

Kyselyn ohessa olleessa saatekirjeessä (LIITE 3) kerroimme tutkimuksestamme ja annoimme vanhemmille tarvittavat tiedot vastaamista varten. Samalla pyrimme motivoimaan vanhempia kyselyn täyttämiseen, ja kerroimme salassapitovelvollisuudestamme. Saatekirjeessä oli myös mainittuna kyselyn viimeinen palautuspäivä 25.5.2016. Teimme päiväkodin eteiseen houkuttelevan näköisen palautuslaatikon, jonne toivoimme vanhempien palauttavan täytetyt lomakkeet. Ryhmän henkilökunta lupasi muistutella vanhempia kyselyiden palauttamisesta.

Viimeisen palautuspäivän lähestyessä ryhmän lastentarhanopettaja otti meihin yhteyttä ja kysyi olisiko mahdollista pidentää vastausaikaa muutamalla päivällä. Sovimme, että haemme

palautetut vastaukset päiväkodilta 30.5.2016. Samana päivänä aloimme käydä vastauksia läpi. Palautuslaatikon avattuamme huomasimme, että vastauksia oli tullut vain seitsemän. Pienestä vastausprosentista huolimatta jatkoimme työtämme. Aineiston analysoinnissa käytimme SPSS-ohjelmistoa. SPSS on tilastollisten tietojen käsittelyohjelmisto, johon vastauslomakkeet numeroidaan ja syötetään kaikki lomakkeen tiedot. Ohjelman avulla tuloksista voi tehdä erilaisia taulukoita ja diagrammeja. (Valtari 2006.)

Kesän aikana keskityimme kirjoittamaan vain opinnäytetyön teoriaosuutta, koska pitkä välimatka ja kesätyöt estivät yhteisen kirjoitustyön. Sovimme työnjaosta ja kummankin omista vastuualueista, joiden mukaan jatkoimme työskentelyä. Tavoitteena oli saada kirjoitettua kesän aikana teoriaa ja tuloksia. Kesän edetessä jouduimme poikkeamaan alkuperäisestä suunnitelmasta ja päätimme, että alkaisimme työstää tutkimuksen tuloksia vasta syksyllä, kun pystyimme taas tekemään työtä kunnolla yhdessä. Syksyllä 2016 aloitimme jälleen tiiviin työskentelyn opinnäytetyömme parissa. Kokosimme jo tehdyn teoriatiedon yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja huomasimme vielä muutamia oleellisia puutoksia, joita viimeistelimme yhdessä.

2.3 Tulosten analysointi

Tutkimuksen luotettavuuden takaamiseksi on tärkeää, että tutkimusongelma on tarkkaan rajattu ja selkeä. Tutkimuksen tulee mitata sitä mitä oli tarkoituskin. Tutkimussuunnitelma täytyy tehdä ja toteuttaa hyvin sekä valita sopivin tutkimusmenetelmä. Tutkimusotoksen sekä vastausprosentin tulee olla tarpeeksi suuri. Otoksen pitää olla edustava eli mahdollisimman samanlainen kuin perusjoukko. Tiedonkeruu kokonaisuudessaan tulee tehdä huolellisesti, samoin kuin tulosten syöttäminen ja niiden käsittely tulee tapahtua virheettömästi. (Heikkilä 2014.) Tutkimuksessa tärkeää eettisyyden kannalta on se, että tutkimuksesta on hyötyä tutkittavalle joukolle ja keräämisen tapa on perusteltu. Tärkeää on hankkia tutkimuslupa ja varmistaa, ettei aineiston kerääminen aiheuta vahinkoa kohderyhmälle. Tutkittavaa tulee informoida asianmukaisesti ja aineistoa kerätä ja käsitellä luottamuksellisesti. (Vilka 2016, 99.)

Syksyn aikana aloitimme tutkimuksen tulosten analysoinnin. Kävimme läpi aiemmin tekemiämme taulukoita ja poimimme niistä tutkimuskysymyksiimme mielestämme oleellisesti liittyvät aihealueet. Jouduimme jättämään joitain oleellisena pitämiämme kysymyksiä tulosten

analysoinnista pois, sillä pieni vastausprosentti ei mahdollistanut kaikkien tietojen vertailua keskenään. Jäsentelimme tutkimustulokset tutkimuskysymyksiä hyödyksi käyttäen. Tuloksia selventääksemme ja täydentääksemme käytimme SPSS-järjestelmällä tekemiämme taulukoita ja kuvioita. Teimme tuloksista johtopäätökset, joiden pohjalta kirjoitimme myös pohdintaa. Apuna käytimme työn aikana tehtyjä muistiinpanoja. Tulosten analysoinnin jälkeen hävitimme palautetut kyselylomakkeet tutkimusryhmän yksityisyyden turvaamiseksi.

3 VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on lapsen tavoitteellista kasvatusta, hoitoa ja opetusta, jota ohjaa valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Sen tavoitteena on edistää hyvinvointia ja tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä tukea vanhempien vanhemmuutta. Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluissa, joita tuottavat kunnat, yksityiset palveluntuottajat, järjestöt sekä seurakunnat. Tärkeimpiä varhaiskasvatuspalveluita ovat päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito. Kasvatus on yhteiskunnallisten rakenteiden, kulttuurin ja historian käytänteiden muodostuma. (Lahtinen 2016; Stakes 2005, 11; Rinne, Kivirauma & Lehtinen 2009, 13.)

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen, mutta siihen osallistuminen on vanhempien päätettävissä. Varhaiskasvatukseen voidaan sisällyttää myös esiopetus, joka on suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista. Nykyisin esiopetus on velvoittavaa, eli jokaisen lapsen on saatava esiopetusta ennen oppivelvollisuuden aloittamista. Varhaiskasvatus luo lapselle kasvun ja opetuksen jatkumon, jossa hän voi siirtyä turvallisesti varhaiskasvatuksesta, esiopetuksen kautta lopulta perusopetukseen. (Kunnat 2016; Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015; Stakes 2005, 11.)

3.1 Varhaiskasvatuksen historiaa

Tässä alaluvussa käytämme päivähoitonimikettä varhaiskasvatuksen sijaan silloin, kun emme puhu suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta, pedagogiikkaa painottavasta varhaiskasvatuksesta.

Euroopassa lastentarhoja on kehitetty jo 1700-luvulla. Tärkeimpiä nimiä varhaiskasvatuksen historiassa ovat Johann Heinrich Pestalozzi, joka oli kiinnostunut Jacques Rousseau'n lapsen itsesäätelyyn perustuneesta kasvatustilasta. Kolmas tärkeä nimi varhaiskasvatuksen historiassa on Friedrich Fröbel, jota voidaan pitää lastentarhojen varsinaisena kehittäjänä. Jacques Rousseautta on pidetty nykyaikaisen lapsilähtöisen pedagogiikan perustajana. Jo 1700-luvulla kasvattajan ja lapsen vuorovaikutusta pidettiin erittäin tärkeänä. Silloin myös korostui lapsen luontainen uteliaisuus oppimisen välineenä. Maria Montessori korosti lapsen

eri herkkyyssvaiheita, jolloin lapsi on erityisen vastaanottavainen tietyille virikkeille. (Kanninen & Sigfrids 2012, 49-50.)

Suomessa varhaiskasvatusjärjestelmän kehitys nykyiseen muotoonsa on ollut pitkä prosessi. Varhaiskasvatuksen juuret ulottuvat sotien jälkeiseen kauteen, jolloin edellytyksiä yhteiskunnan jälleenrakentamiseen ja hyvinvointivaltion luomiseen alettiin rakentaa. Lastentarhatoiminta alkoi jo 1880-luvulla pienimuotoisena. Sodanjälkeinen uusi yhteiskunnallinen tilanne loi uudenlaisen tarpeen lasten varhaiskasvatukselle. Etenkin kaupungeissa syntyi suuri tarve lasten päivähoitoon. Päivähoitoa pidettiin alkujaan tukitoimena perheille, joilla oli vaikeuksia lasten kasvatuksessa. Toiminta oli seimitoimintaa, jossa pedagogiikka ei ollut samassa arvossa kuin lastentarhassa; seimissä keskityttiin vain takaamaan lapsille fyysinen huolenpito. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 8; Välimäki & Rauhala 2000, 387.)

Päivähoidon tarpeen kasvaessa toiminnasta tuli laitosmaista ja se sai kritiikkiä osakseen 1950-luvulla. Sen katsottiin vaarantavan äiti-lapsisuhteen muodostumista ja aiheuttavan lapsen sairastumista. Tästä syystä kokopäivähoidolle täytyi olla erittäin painavat syyt. 1960-luvulla yhteiskunnalliset muutokset loivat paineita päivähoidolle. Teollistumisen seurauksena tullut nopea kaupungistuminen, naisten siirtyminen työelämään, perheeseen pieneminen, avioerojen yleistyminen, ja siitä johtuen yksinhuoltajien määrän kasvu sekä perheiden muuttaminen kauemmaksi sukulaisista johtivat päivähoitotarpeen nopeaan kasvuun. Painetta helpottamaan asetettiin laki päivähoitosta vuonna 1973. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 8-12; Välimäki & Rauhala 2000, 389.)

Ennen päivähoitolain voimaantuloa päivähoito määriteltiin sosiaalihuolloksi. 1973 voimaan tullut laki lasten päivähoitosta loi nykymuotoisen päivähoitojärjestelmän. Lakia voidaan pitää varhaiskasvatuksen suurimpana kehittämistoimena. Vuosien myötä lakiin on tehty lisäyksiä ja lasten päivähoito on kehittynyt huomattavasti lisääntyneen tietotaidon myötä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014, 8-15; Välimäki & Rauhala 2000, 389.) Viimeisimmät suuret lakiuudistukset on tehty vuosina 2015-2016, joista kerromme enemmän seuraavassa luvussa.

3.2 Varhaiskasvatuksen kasvatuspäämäärät

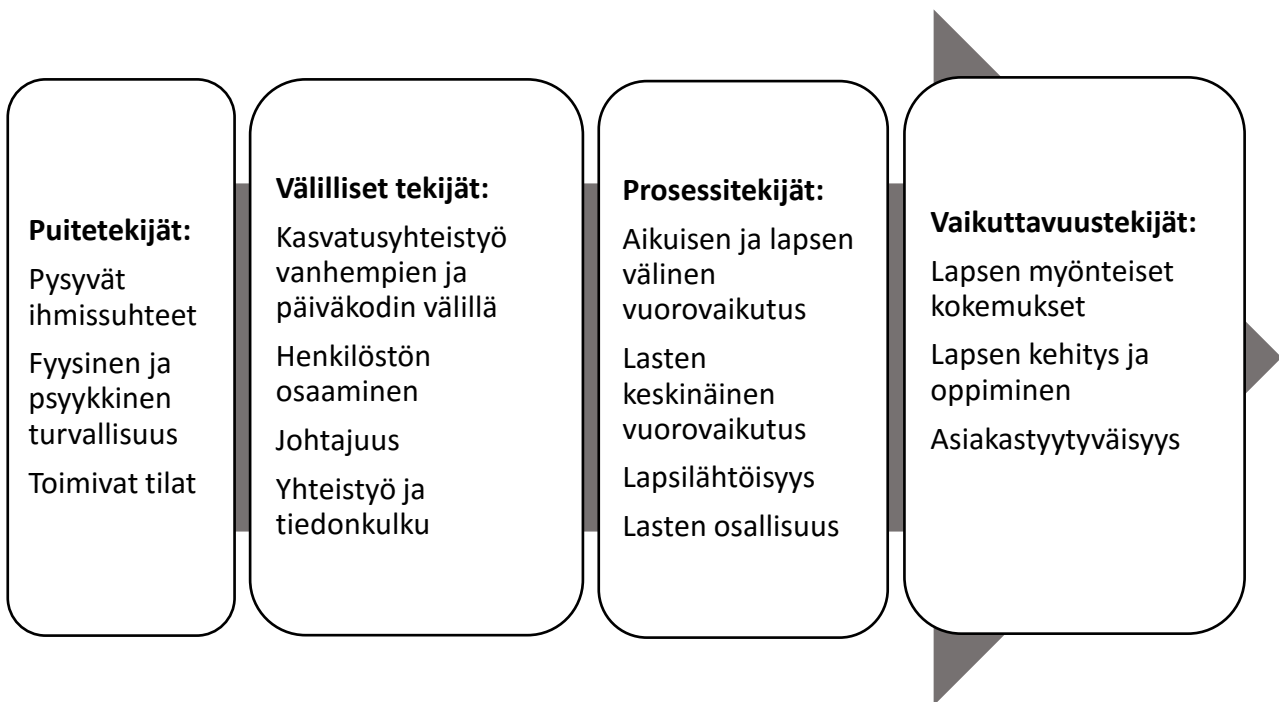
Varhaiskasvattajat huolehtivat lapsen ihmisenä kasvamisesta ja lapsuuden vaalimisesta yksittäisten sisältö- ja kasvatustavoitteiden yläpuolella olevien kasvatuspäämäärien kautta. Nämä kolme kasvatuspäämäärää ovat henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, toiset huomioon ottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistaminen sekä itsenäisyyden asteittainen lisääminen. Kasvatuksessa on kyse kasvamisesta ihmiseksi. Se tapahtuu lapsen ja kasvattajan vuorovaikutuksen ja yhteistoiminnan myötä. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015; Piironen-Malmi & Strömberg 2008, 60.)

Henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistämisen tarkoitetaan jokaisen lapsen yksilöllisyyden kunnioittamista. Näin jokaisella lapsella on mahdollisuus kehittyä ja toimia omalla ainutlaatuisella tavallaan. Toiset huomioonottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistamisella pyritään opettamaan lapselle välittämistä, huomioimista ja kunnioitusta niin itseä, kuin ympärillä olevia ihmisiä kohtaan. Varhaiskasvatuksessa lapselle annetaan mahdollisuus oppia omatoimisuuteen ja itsensä huolehtimiseen turvallisessa ympäristössä, jossa tarvittava apu on kuitenkin saatavilla, eli lapsen itsenäisyyttä lisätään asteittain. (Stakes 2005,13.)

3.3 Varhaiskasvatuksen laatutekijät

Lapselle varhaiskasvatuksessa on tärkeintä, että hänellä on turvallinen olo ja hän voi leikkiä ja oppia. Lapsen viihtyvyys ei kuitenkaan ole varhaiskasvatuksen ainoa mittari. Varhaiskasvatuksen laatua ohjeistavat kansainväliset suositukset ja sitä pyritäänkin tarkkailemaan säännöllisesti. Minimivaatimuksena varhaiskasvatukselle voidaan pitää sitä, että se ei saa vahingoittaa lapsen kehitystä. (Kanninen & Sigfrids 2012, 54.)

Kannisen ja Sigfridsin mukaan välilliset tekijät säätelevät varhaiskasvatuksen laatua. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi henkilökunnan koulutus ja hyvinvointi sekä vanhempien ja henkilökunnan välinen yhteistyö. Oleellisesti laatuun kuuluvat myös lasten ja varhaiskasvatushenkilökunnan välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus ja sen piirteet. Myös lapsen oppiminen ja kehitys sekä vanhempien tyytyväisyys mittaavat varhaiskasvatuksen laatua. (Kanninen & Sigfrids 2012, 56.)



KUVIO 1. Laadun arviointimalli varhaiskasvatuksessa (mukaillen Hujala & Fonsén 2016, 319.)

Hujala ja Fonsén ovat jakaneet varhaiskasvatuksen laadun koostumaan neljästä osatekijästä. (KUVIO 1) Puitetekijät ovat toiminnan fyysisten ja psyykkisten edellytysten säätelijöitä ja samalla ne mittaavat edellytyksiä laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumiseksi. Välilliset tekijät ohjaavat varhaiskasvatuksen laatua nimensä mukaisesti välillisesti. Kasvatusprosessin sekä lapsen ja kasvattajan välistä vuorovaikutusta arvioidaan prosessitekijöiden avulla. Vaikuttavuustekijöitä tarkastelemalla voidaan tutkia varhaiskasvatuksen laatua käyttäjän näkökulmasta. (Hujala & Fonsén 2016, 321.)

Euroopan Unionissa on työstetty varhaiskasvatuksen laatukehystä jäsenmaiden käyttöön. Valtakunnallisen kehyksen mukaan varhaiskasvatuksen saatavuus, henkilöstö ja lapsiryhmän koko sekä lasten ja aikuisten suhdeluvut ovat merkittäviä asioita laadun kannalta. (Karila 2016, 21-28.) Varhaiskasvatuksen helpolla saatavuudella voidaan poistaa perheiden eriarvoisuutta. On tärkeää, että maksut eivät tuota perheelle taloudellisia vaikeuksia, vaan jokaisella perheellä täytyy olla oikeus ja mahdollisuus käyttää varhaiskasvatustaloutta tilanteestaan huolimatta. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on tutkimusten mukaan myönteisiä vaikutuksia riskioloissa elävien lasten kehitykselle. (Karila 2016, 21-28; Kanninen & Sigfrids 2012, 56-57.)

Yksikön henkilöstön on oltava pätevää ja heille on tarjottava säännöllisesti lisäkoulutuksia tukemaan ammatillista osaamista. Henkilöstön ammattitaitoa pidetään yhtenä tärkeimmistä varhaiskasvatuksen laatutekijöistä. Edellytyksenä on tukeva työympäristö. Lasten oppimisen ja kehittymisen kannalta lapsiryhmän koolla ja aikuisten ja lasten suhdeluvulla on suuri merkitys. Lasten oppimisen ja elämänlaadun kannalta on olennaista, millainen ryhmän vuorovaikutusympäristö on. Ryhmän kasvaessa myös vuorovaikutussuhteiden määrä lisääntyy, jolloin kasvattajien ammatillinen toiminta voi kärsiä ja lapsi kokea sosiaalisen ylikuormittumisen. (Karila 2016, 21-28.) Myös opetussuunnitelma on iso varhaiskasvatuksen laatutekijä. Opetussuunnitelma luo perustan lasten erilaisuuden ja mielenkiinnonkohteiden huomioivalle pedagogiikalle (Karila 2016, 21-28).

3.4 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa on vaikea määritellä, sillä se on hyvin pitkälti aikaan sidottu. Se syntyy ja kehittyy kulttuurin ja ajattelutapojen mukana. Pääajatuksena kuitenkin on, että lapsi on varhaiskasvatuksessa kaiken toiminnan lähtökohtana. (Karila & Lipponen 2013, 7.)

Rautiainen on määritellyt varhaiskasvatuksen pedagogiikan seuraavasti. Varhaiskasvatuksen pedagogiikalla tarkoitetaan kasvattajien tietoista toimintaa lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi. Pedagogiikka näkyy kaikkialla varhaiskasvatuksessa, kuten toimintakulttuurissa, ympäristössä ja etenkin leikissä, joka erityisesti painottuu varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen pedagogiikasta puhuttaessa on muistettava, että pääosassa on lapsi ja hänen tarpeensa, miten tarpeet saataisiin täytettyä ja miten häntä tuetaan oppimisessa. Varhaiskasvatuksen päämäärät ja menetelmät on aseteltava niin, että ne vastaavat näihin kysymyksiin. (Rautiainen 2016; Karila & Lipponen 2013, 9.)

Pedagogisen toiminnan keskeisiä elementtejä ovat lapsiryhmän toiminnansuunnittelu, vuorovaikutus lapseen sekä yhteistyö vanhempien kanssa. Kronqvist viittaa artikkelissaan Huttusen tutkimukseen, jonka mukaan lastentarhanopettajat kokevat lasten varhaiskasvatussuunnitelman eli vasun antavan heille tietoa lapsesta, hänen tarpeistaan ja vanhempien ajatuksista. Lapsen vasun pohjalta lastentarhanopettajat suunnittelevat pedagogisen toiminnan. Näin lapsen kehitys ja tarpeet tulevat osaksi toimintaa. Tutkimuksessa

käy myös ilmi, että vasun kautta tieto tulee mukaan lapsen ja kasvattajan väliseen vuorovaikutukseen. (Kronqvist 2016, 29.)

Varhaiskasvatuksen pedagogiikan tavoitteena on sosiaalisen toimintakyvyn ja itsenäisyyden lisääminen sekä oppimisen ilo ja jatkuvuus sekä hyvinvoinnin kokemukset. Lapsen luontaiset tavat toimia; leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen sekä taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen ovat varhaispedagogiikan perusta. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka perustuu myös varhaiskasvatuksen sisällöllisiin orientaatioihin, lasten toiminnassa esiin tulleisiin aihealueisiin ja niiden pohjalta suunniteltuun toimintaan. Sisällöllisiä orientaatioita ovat matemaattinen, historiallis-yhteiskunnallinen, luonnontieteellinen, uskonnolliskatsomuksellinen, esteettinen ja eettinen orientaatio. Orientaatioilla tarkoitetaan lapselle annettavia välineitä ja valmiuksia, joiden avulla hän pystyy vähitellen alkaa ymmärtää ympäröivää maailmaa (Stakes 2005, 26). Lapsihavainnoinnin kannalta on tärkeää, että opettajalla on tuntemus jokaisesta sisältöalueesta. (Jokinen 2012, 10-11; Kalliala 2012, 42-43.)

3.5 Lapsilähtöisyys varhaiskasvatuksessa

Lapsilähtöisyys tarkoittaa lapsen kokemuksista, kulttuurista ja toiminnasta pohjautuvaa oppimis- ja opettamisprosessia. Lapsilähtöisellä toiminnalla tarkoitetaan toimintaa, joka on lähtöisin lapsen kiinnostuksen kohteista. Kasvatusympäristö ja kasvattajat mahdollistavat lapselle merkityksellisiä kokemuksia lapselle luontaisten toimintatapojen avulla. Toiminnassa on kunnioitettava jokaisen lapsen yksilöllisyyttä ja tunnistettava heidän tarpeensa. Aikuinen näkee lapsen lapsena, on kiinnostunut lapsesta ja antaa hänelle tilaa itsensä ilmaisuun ja itsenä olemiseen. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 34-35; Medialeikin ohjauskirja 2011, 1; Kalliala 2008, 22.)

Lapsilähtöisessä toiminnassa lapsi on omasta itsestään päättävä ihminen. Lapsi saa vaikuttaa omiin tekemisiinsä arjessa ja hän saa olla mukana itseä koskevien asioiden päätöksenteossa. Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus on merkittävä osa lapsilähtöistä pedagogiikkaa. Aikuisen on osattava olla herkkä kuulemaan lapsen toiveita ja ajatuksia, sekä olla kiinnostunut lapsen mielipiteistä. Näin lapsi saa kokemuksen kuulluksi tulemisesta ja siitä, että hänen mielipiteillään ja ajatuksillaan on merkitystä, häntä kunnioitetaan ja arvostetaan. (Kalliala 2008, 11-25.)

Aikuisen tehtävissä korostuvat lapsen kuuntelu, avustaminen ja saatavilla olo. Myös oppimisen puitteiden luominen sekä ajan ja tilan hallinnoiminen ovat aikuisen vastuulla lapsilähtöisessä varhaiskasvatuksessa. Aikuisen tehtävä on pyrkiä rajaamaan toimintaa niin, että se säilyy turvallisena ja jokaisella lapsella on hyvä olla toiminnassa mukana. Lapsilähtöistä toimintaa suunnitellessa ja toteuttaessa aikuinen voi miettiä, miten voisi parhaiten tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä luoda lapselle ympäristöjä, joissa lapsi voi tulla näkyväksi lapsena. (Medialeikin ohjauskirja 2011, 2-3; Kalliala 2008, 25.)

3.6 Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kasvatuksen ammattilaisten sekä vanhempien toimivaa yhteistyötä eli kasvatuskumppanuutta. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten tietoista sitoutumista lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimisen tukemiseen. Kumppanuudessa yhdistyvät vanhempien ainutlaatuinen tieto lapsesta ja varhaiskasvattajien ammatillinen tietämys. Kasvatuskumppanuus mahdollistaa vanhempien osallistumisen lapsen varhaiskasvatukseen entistä paremmin. Varhaiskasvattajilla on päävastuu kasvatuskumppanuuden luomisessa. (Stakes 2005, 31; Kaskela & Kekkonen 2008, 17-19.)

Kasvatuskumppanuuden periaatteita ovat luottamus, kuuleminen, kunnioitus ja dialogi (Koivunen 2009, 153). Luottamuksen luomiseen vaaditaan yhteisiä kohtaamisia, vuoropuhelua ja aikaa. Useiden vanhempien mielestä luottamus päiväkotiin on yhteydessä lapsen ja päiväkodin työntekijöiden väliseen suhteeseen. Myös vanhempien mahdollisuus vaikuttaa lapsensa hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa lisää luottamuksen tunnetta. Kasvatuskumppanuuden keskeisenä tavoitteena on luoda luottamuksellinen ilmapiiri kaikelle päiväkodin henkilöstön sekä vanhempien vuoropuhelulle eli dialogille. Dialogiseen vuoropuheluun kuuluu suorapuheisuus ja rehellisyys. Toisen osapuolen kanssa saa myös olla eri mieltä. Dialogi toteutuu, jos molemmat osapuolet kuulevat toista. Kuuleminen ja kuunteleminen ovat keskeisiä asioita vuoropuhelussa. Kuuntelemalla toista voidaan oppia kunnioittamaan, hyväksymään ja ymmärtämään toista ihmistä. Kunnioituksen kautta voidaan luoda hyvä vuorovaikutussuhde, jossa ei tarvitse salata tai peitellä asioita. (Kaskela & Kekkonen 2008, 32-40.)

Kasvatuskumppanuutta aletaan luomaan jo ennen kuin lapsi varsinaisesti aloittaa hoitopaikassa, ja sitä jatketaan koko lapsen päiväkotiajan. Ennen hoidon aloitusta kotiin voidaan tiedottaa päiväkodin yleisistä käytänteistä. Useat päiväkodit ovat ottaneet käyttöön kotikäynnit, jossa käydään aloituskeskustelu osana varhaiskasvatuksen aloittamista. Lapselle on päiväkodissa valittu omahoitaja, joka sopii vanhempien kanssa sopivan ajankohdan, jolloin hän voi tulla lapsen kotiin vierailulle. Aloituskeskustelu voidaan tarvittaessa käydä myös päiväkodilla, jos kotona käyminen ei ole mahdollista. Kotona tehtävä aloituskeskustelu käydään kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti. Aloituskeskustelua helpottamaan varhaiskasvattaja voi käyttää kasvatuskumppanuuskoulutuksessa kehitettyä lomaketta. (Kanninen & Sigfrids 2012, 138; Kaskela & Kekkonen 2008, 42.)

Aloituskeskustelussa puheenvuoro on vanhemmalla. Vanhempien odotusten, pelkojen ja toiveiden kuuleminen on tärkeää ja keskustelun aikana voidaan myös sopia päiväkodin ja kodin välisestä yhteistyöstä jatkossa. Kotikäynnille voidaan asettaa tiivistetysti seuraavat tavoitteet: hyvän kontaktin luominen lapseen ja hänen vanhempaan tai vanhempiin, pohjan luominen luottamukselliselle suhteelle, tiedon kerääminen lapsesta ja oman ammatillisuuden välittäminen vanhemmille. (Kanninen & Sigfrids 2012, 137-139; Kaskela & Kronqvist 2007, 12.)

Ensimmäinen kosketus omahoitajaan ja päiväkotiin saadaan siis tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Omahoitajan kanssa sovitaan tutustumiskäynti hoitopaikalle, jolloin niin lapsi, kuin vanhempikin pääsevät tutustumaan hoitopaikkaan ja sen henkilökuntaan. (Kanninen & Sigfrids 2012, 137-139.)

Lapsen elämäntilanne muuttuu paljon hänen aloittaessaan varhaiskasvatuksen. Päiväkodin työntekijöillä on tärkeä tehtävä auttaa lasta eroahdistuksessa vanhempiaan kohtaan, ja samalla auttaa lasta luomaan uusia suhteita päiväkodin työntekijöihin sekä vertaissuhteita muihin lapsiin. Myös lapsen vanhempi voi tarvita apua eroahdistuksen kestämiseen. On tärkeää, että vanhemman tuntemuksiin suhtaudutaan myötätuntoisesti, häntä kuunnellaan ja ymmärretään. Varhaiskasvatuksen ammattilaisen tehtävänä on tukea vanhempaa ja korostaa hänen merkitystään lapsen ensisijaisena ihmissuhteena sekä tarvittaessa lisätä vanhemman tietoisuutta esimerkiksi lapsen kehitysvaiheista ja tarpeista. (Kanninen & Sigfrids 2012, 133; Kaskela & Kekkonen 2008, 43.)

Päivittäiset kohtaamiset lasten vanhempien kanssa kuuluvat varhaiskasvatuksen arkeen. Kasvattaja voi omalla esimerkillään rohkaista vanhempaa puhumaan, pohtimaan ja kysymään lapseen liittyvistä asioista. Jokapäiväinen vuoropuhelu antaa mahdollisuuden puhua lapsen arkisista asioista, mutta antaa tilaa keskustella myös pulmatilanteista. (Kaskela & Kekkonen 2008, 44-45.)

4 VARHAISKASVATUSLAKI JA SEN MUUTOKSET 2015-2016

Varhaiskasvatustalaki sovelletaan päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja muussa varhaiskasvatuksessa, jota voivat järjestää kunta, kuntayhtymä tai muu palvelujen tuottaja. Lain mukaan varhaiskasvatusta on oltava saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana sen laajuksena ja sellaisin toimintamuodoin, kun kunnassa esiintyvä tarve vaatii. Nyt lakiin on kirjattu myös lapsen edun huomioiminen varhaiskasvatusta suunniteltaessa ja järjestettäessä. (Varhaiskasvatustalaki 8.5.2015/580, § 1; Mahkonen 2015, 42-44.)

4.1 Varhaiskasvatustalain asettamat tavoitteet

Varhaiskasvatustalain toisessa pykälässä määritellään varhaiskasvatuksen tavoitteet. 2015 voimaan tulleessa muutoksessa sanotaan, että varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Varhaiskasvatukselle tulee tukea lapsen oppimisen edellytykset sekä edistää elinikäistä oppimista ja tukea koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatukselle tulee mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset ja toteuttaa leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa. On myös varmistettava kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö. (Varhaiskasvatustalaki 8.5.2015/580, § 2a.)

Uuden varhaiskasvatustalain myötä lapselle tulee turvata kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lapsen ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä. Lapsille tulee antaa yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen ja edistää sukupuolten tasa-arvoa. Lapselle tulee antaa myös valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Lapsen tuen tarve tulee tunnistaa ja järjestää tukea varhaiskasvatuksessa sekä tarvittaessa huolehtia monialaisesta yhteistyöstä. Lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja tulee kehittää ja edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä. Lasta tulee ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan sekä toisen ihmisen kunnioittamiseen. Lasta tulee ohjata yhteiskunnan jäsenyyteen. (Varhaiskasvatustalaki 8.5.2015/580, § 2a.)

Lapselle tulee varmistaa mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Lain tavoitteena on toimia lapsen ja lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi. Myös vanhemman tai muun huoltajan tukeminen kasvatustyössä kuuluu tavoitteisiin. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 2a.)

4.2 Varhaiskasvatuslain muutokset

1. Määritelmän muutos

Varhaiskasvatuslakia uudistetaan vaiheittain ja ensimmäinen uudistus tuli voimaan 1.8.2015. Keskeisimpinä uudistuksina pidetään siirtymistä päivähoidosta varhaiskasvatukseen, jota määritellään varhaiskasvatuslain pykälässä yksi. Päivähoito on ollut aikaisemmin yksi sosiaalipalvelun muoto, mutta siitä ollaan siirrytty kohti varhaiskasvatusta, millä tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta. Siinä painotetaan erityisesti pedagogiikkaa. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 1.)

2. Muutos varhaiskasvatusoikeuteen

Kunnan yhteistyövelvoitteita säädetään varhaiskasvatuslain pykälässä 11. Sillä säädetään, että kunnan on järjestettävä lapselle varhaiskasvatusta täysipäiväisesti, jos lapsen vanhemmat työskentelevät, ovat yrittäjiä tai opiskelevat päätoimisesti. Jos vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona, kunta on velvollinen järjestämään lapselle varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsella on oikeus laajempaan varhaiskasvatukseen, jos vanhempi esimerkiksi työskentelee osa-aikaisesti tai väliaikaisesti, osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin tai kuntoutukseen. Lapsella on oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, jos se on lapsen edun mukaista kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 29.1.2016/108, § 11a.)

3. Ryhmäkoko

Varhaiskasvatuslain pykälässä viisi säädetään varhaiskasvatusryhmän enimmäiskoosta. Ryhmää muodostettaessa tulee huomioida lasten ikä; ennen 1.8.2016 yli kolme vuotiaita lapsia on saanut olla yhdellä kasvatusvastuullisella työntekijällä yhteensä seitsemän. 1.8.2016 laki muuttui siten, että ryhmässä työntekijää kohden saa olla kahdeksan yli 3-vuotiasta lasta. Alle

3-vuotiaiden kohdalla suhdeluku säilyy samana, eli yhtä kasvatusvastuussa olevaa työntekijää kohden saa olla neljä lasta. Yhdessä ryhmässä saa olla enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. (Varhaiskasvatuslaki 29.1.2016/108, § 5; Mahkonen 2015, 44-46.)

4. Toimintaympäristö

Varhaiskasvatuslain kuudennessa pykälässä on säädetty varhaiskasvatuksen toimintaympäristöstä, joka kattaa toimitilat sekä toimintavälineet. Ympäristön täytyy olla oppimista edistävää, terveellinen ja turvallinen sekä siinä tulee huomioida lapsen ikä ja kehitys. Toimintaympäristön tulee olla asianmukainen ja esteetön. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 6.)

5. Ravitsemus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuslain toisessa pykälässä on säädetty lapsen ravitsemustarpeiden täyttämistä. Lapsille on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto. Ruokailutilanne tulee järjestää ohjatusti ja tarkoituksenmukaisesti. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 2b.)

6. Varhaiskasvatussuunnitelman uudistus

Merkittävimpiin uudistuksiin kuuluu myös varhaiskasvatussuunnitelman uudistus. Varhaiskasvatuslain pykälässä 7 on säädetty lapsen henkilökohtaisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta. Lain myötä varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on tullut pakolliseksi. Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma, mihin kirjataan kehityksen ja oppimisen tavoitteet sekä toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata lapsen tarvitsema tuentarve, tukitoimenpiteet sekä niiden toteuttaminen. Varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta vastaavat lastentarhanopettaja, lapsen vanhemmat tai huoltajat. Myös lapsen mielipide ja toiveet on otettava huomioon. Tarvittaessa suunnitelman laatimiseen voi osallistua muun muassa muita viranomaisia ja asiantuntijoita. Suunnitelman toteutumista tulee seurata ja tarkistaa vuosittain. Mikäli lapsen tarpeet edellyttävät, suunnitelmaa tulee päivittää ja tarkistaa useammin. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 7a; & Mahkonen 2015, 46.)

Kunta, kuntayhtymä tai muu palvelujen tuottaja on velvollinen laatimaan paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman, jonka tulee kuitenkin perustua valtakunnalliseen

varhaiskasvatussuunnitelmaan. Paikallisessa suunnitelmassa huomioidaan pedagogiset painotukset sekä valtakunnallista suunnitelmaa täydentävät asiat. Suunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö muun muassa opetustoimen ja tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa sekä sovittava moniammatillisesta yhteistyöstä pitkällä tähtäimellä. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 7; Mahkonen 2015, 47-48.)

7. Opetushallituksen ja aluehallintoviraston uudet tehtävät

Uuden varhaiskasvatuslain myötä, pykälässä 9, vastuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta siirtyy opetus- ja kulttuuriministeriölle 1.8.2015 lähtien. Omalla toimialueellaan aluehallintovirasto vastaa lasten varhaiskasvatuksen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. 9. pykälässä on säädetty myös paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 9; Mahkonen 2015, 47-48.)

Varhaiskasvatuslain pykälässä 9 on säädetty velvollisuudesta varhaiskasvatuksen toiminnan arvioinnista. Arvioinnin tarkoituksena on seurata lain toteutumista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistyötä. Arvioinnilla pyritään myös edistämään lapsen edellytyksiä hyvinvointiin, kehitykseen ja oppimiseen. Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa. (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580, § 9b; Mahkonen 2015, 48.)

5 VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Varhaiskasvatussuunnitelman perustana on Lapsen oikeuksien sopimus. Tavoitteena on ohjata varhaiskasvatuksen sisällön kehittämistä ja samalla antaa mahdollisuus varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseksi. Lisäksi sopimus takaa koko maahan yhtenäisen linjan varhaiskasvatuksen toteuttamiseen. (Kaskela & Kronqvist 2007, 10.) Tässä kappaleessa kerromme hieman varhaiskasvatussuunnitelmasta kunnan sisällä ja sen muovaamisesta varhaiskasvatusyksiköihin sopivaksi.

Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on oleellinen osa tutkimustamme, joten keskitymme kappaleessa etenkin lapsen henkilökohtaisen vasun tekemiseen, tavoitteisiin ja toteutukseen. Kappaleeseen on sisällytetty tietoa myös 3-5-vuotiaan lapsen kasvusta ja kehityksestä, koska lapsen ikä on tärkeä osa vasua ja omaa tutkimustamme. Käytämme tekstissämme varhaiskasvatussuunnitelman lyhennettä vasua.

Jokaisella kunnalla on oma vasunsa, joka pohjautuu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Suunnitelmia käytetään kunnallisen varhaiskasvatuksen ohjauksen välineenä. Kunnan vasuun sisältyy esimerkiksi seuraavia asioita: kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat, varhaiskasvatukselle asetetut päämäärät ja tavoitteet, kuten palveluiden tuottamistavat ja toimintamuodot, tukipalvelujen järjestäminen ja turvallisuussuunnitelma, varhaiskasvatuksen toteutus, erityisen tuen järjestäminen, kasvatuskumppanuuden toteuttaminen sekä varhaiskasvatuksen toiminta-ajatus ja arvot. Henkilöstö osallistuu varhaiskasvatussuunnitelman ja -linjausten tuottamiseen, toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin. (Stakes 2005, 43-44.)

Kunnan varhaiskasvatusyksiköt tekevät omat yksikkökohtaiset vasunsa kunnan suunnitelman mukaisesti täydentäen sitä, ja painottaen omia erityispiirteitään. Yksikön omassa vasussa otetaan huomioon tilannesidonnaisuus eli lapsiryhmän, lasten ympäristön ja toimintaolosuhteiden tuntemus. (Stakes 2005, 43-44.)

5.1 Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma

Lapsen vasu on osa kunnallista ja valtakunnallista kasvatussuunnitelmaa. Sillä pyritään kehittämään ja yhdenmukaistamaan varhaiskasvatuksen palveluiden laatua. Suunnitelmassa otetaan huomioon lapsi kokonaisuutena; hänen kokemuksensa, mielenkiinnon kohteensa, vahvuudet ja mahdolliset tuen tarpeet. Suunnitelma on jokaisen lapsen varhaiskasvatuksen perusta. (Alasuutari 2010, 11.)

Pian lapsen aloitettua hoitopaikassa lapselle laaditaan henkilökohtainen vasu yhdessä vanhempien kanssa opetushallituksen laatiman varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta. Suunnitelma tehdään yhdessä, jotta saadaan mahdollisimman laaja käsitys lapsesta. Varhaiskasvattajalla on oma ammatillinen käsityksensä lapsesta lapsiryhmässä, hänen vahvuuksistaan, tarpeistaan ja kiinnostuksen kohteistaan. Vanhemmalla on oma ainutlaatuinen tieto lapsestaan ja tämän harrastuksista, luonteesta ja kiinnostuksista. Myös lapselle annetaan mahdollisuus osallistua suunnitelman tekoon, koska lapsen omakohtaiset kokemukset ovat iso osa varhaiskasvatusta. (Kaskela & Kronqvist 2007, 17-18.)

Vasu tehdään vasu-keskustelussa lapsen hoitopaikalla. Vasu-keskustelussa vanhempi ja omahoitaja keskustelevat hoidon aloittamisen vaikutuksista lapseen; miten lapsi ilmaisee tarpeitaan ja odottaa niihin vastattavan. Miten lapsi toimii ryhmässä ja miten hän on sopeutunut uuteen paikkaan. Keskustelun aikana käydään läpi kasvatukseen liittyviä tavoitteita niin kotona kuin päiväkodissa ja pohditaan yhdessä, miten nämä tavoitteet saavutetaan. Suunnitelmaa tehdessä on hyvä ottaa huomioon lapsen ja perheen tilanne, odotukset ja tunteet. Keskustelun aikana sovitaan myös, miten usein vasukeskusteluita käydään ja vasun toteutumista seurataan. (Kanninen ym. 2012, 198; Kaskela & Kronqvist 2007, 11.)

Vasussa otetaan huomioon lapsen kokonaiskehitys ja hänen erityistarpeensa. Suunnitelmaan kirjataan yksilöllinen kuvaus lapsesta ja pedagogiset periaatteet, jotka edistävät hänen hyvinvointiaan. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa ohjaa kasvatuskumppanuus, kasvattajayhteisön pedagoginen toiminta, arviointi ja seuranta sekä lapsen taitojen, osaamisalueiden, valmiuksien ja yksilöllisyyden havainnointi ja huomiointi. (Kaskela & Kronqvist 2007, 11.)

Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on ennen kaikkea kuvaus lapsen kehityksestä. Lapsen vanhuksena arvostaa lapsuutta, kannattelee lasta ja on kuvaus hänen ainutlaatuisuudestaan. Henkilökohtaisen suunnitelman tavoitteena on kehittää ja ohjata kasvattajien ammatillisuutta ja pedagogista työtä. (Kaskela & Kronqvist 2007, 13-14.) Suunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja sen tekeminen heti varhaiskasvatuksen aloituksen jälkeen mahdollistaa koko henkilöstön johdonmukaisen ja lapsen henkilökohtaiset tarpeet huomioonottavan toiminnan. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015; Stakes 2005, 33.)

5.2 Lapsen kehitys ikäkausittain

Tutkimuksemme kohderyhmän lapset ovat 3-5-vuotiaita. Tämän takia keskitymme teoriaosuudessa vain edellä mainittujen ikäisten lasten kehitykseen. Lapsen henkilökohtaista kasvatusta tehdessä on tärkeää ottaa huomioon lapsen ikä, koska tietyn ikäisellä lapsella pitäisi olla tietty osaaminen. Kuitenkin aina täytyy muistaa, että jokainen lapsi kehittyy omaan tahtiinsa, eikä ikää ja osaamista voida aina liittää täysin yhteen.

Leikki-ikäisen lapsen elämänpiirin laajentuessa lapsi kiinnostuu ympäristöstä sekä erilaisista asioista. Aikuiset asettavat rajoituksia, jotka ohjaavat lapsen käyttäytymistä ja rajoittavat toimintaa. Näin lapset oppivat yhteiselämän taitoja ja tiettyjä sääntöjä. Lapselle kehittyy hiljalleen aloitteellisuutta sekä kokemusta oman toimintansa vaikutuksista omaan sekä toisen elämään. (Piiroinen-Malmi & Strömberg 2008, 57.)

5.2.1 3-vuotias

3-vuotias lapsi on hyvin kiinnostunut muiden ihmisten tekemisistä. Kyseisenä ikävuotena alkaa lapsen yksilöllisyyden kiinteytymisvaihe ja lapsi on hyvin tietoinen omasta minästään sekä alkaakin käyttää itsestään puhuessa oman nimen sijasta minä-sanaa. Lapsella kiinnostaa millainen hän on verrattuna muihin. Lapsi on utelias ja kyselee paljon. Tyypillisiä kysymyksiä ovat miksi ja missä. Lapsi tajuaa oman sukupuolensa viimeistään 3-vuotiaana. Tässä iässä lapsella herää kysymyksiä esimerkiksi vauvojen alkuperästä. Uteliaisuuteen on hyvä suhtautua ymmärtäväisesti, koska kyselemällä lapsi opettelee uusia asioita, kuten esittämään omia mielipiteitään ja aloitteen tekemistä. Tämän ikäinen lapsi tarvitsee paljon kannustusta,

rohkaisua ja kehuja, koska muiden ihmisten mielipiteet vaikuttavat itsetunnon kehitykseen. Mallista oppiminen on keskeinen tapa oppia uutta. (Lehtinen, Kuusinen & Vauras 2007, 21; Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias 2013, 5-6; Koivunen & Lehtinen 2015, 129.)

3-vuotias puhuu jo melko sujuvasti. Lapsi käyttää puheessaan apuverbejä, aikamuotoja sekä osaa jo hieman taivuttaa verbejä eri aikamuodoissa. Puheessa esiintyy käsky-, kysymys- ja kieltolauseita. Lapsi on kiinnostunut hänelle vieraiden sanojen merkityksistä ja oppiikin uusia sanoja joka päivä. Lauseet, joita lapsi käyttää ovat pituudeltaan 3-5-sanaisia. (Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias 2013, 8-13; Koivunen & Lehtinen 2015, 129-155.)

Lapsen leikit 3-vuotiaana voivat olla rajujakin. Mielikuvitus on todella vilkas ja tästä syystä lapsen jutut eivät aina pidä paikkaansa. Hän ei kuitenkaan tietoisesti valehtele, vaan 3-vuotiaalle mielikuvituksen ja toden raja on vaikea. 3-vuotiasta kiinnostavat roolileikit, joissa hän voi opetella esimerkiksi jakamista, vuoron odottamista ja toisten huomiointia. Roolileikissä roolit eivät kuitenkaan vielä täydennä toisiaan. Aika, tila ja rauha ovat tärkeitä leikin onnistumisen kannalta. (Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias 2013, 14.)

Lapsi pahoittaa helposti mielensä ja tässä iässä häviäminen ja epäonnistuminen ovatkin vaikeita lapselle. Eriksonin teorian mukaan lapsi alkaa epäillä omien kykyjen riittävyttä ja on tietoinen itsestään. 3-vuotias vasta opettelee tunteidenkäsittelyä, ja etenkin vaikeiden tunteiden, kuten surun ja kiukun käsitteleminen vaativat aikuisen apua. On tärkeää, että lapsen tunteita ymmärretään. Lasta voi opettaa tunnistamaan erilaisia tunteita sanoittamalla niitä. 3-vuotiaalle lapselle alkaa kehittyä kyky asettua toisen ihmisen asemaan ja toisen lohduttaminen lisääntyy. Tässä iässä lapsi kokee erityisesti hallinnan ja tahdonvoiman tunteita sekä osaa tehdä jo valintoja. (Lehtinen ym. 2007, 25; Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias 2013, 14-15; Koivunen & Lehtinen 2015, 146.)

3-vuotiaan liikkeet ovat jo paljon kehittyneemmät kuin aiemmin. Lapsi pystyy kiipeämään portaita vuoroaskelin ja heittämään ja potkimaan palloa. Myös kädentaidot ovat kehittyneet melko hyväksi. Lapsi piirtää, askartelee ja muovailee mielellään ja on innokas opettelemaan uutta, oli se liikuntaa tai kädentaitoja vaativaa. Tämän ikäinen pukeutuu jo itse, jos vaatteet on laitettu sellaiseen järjestyksen, josta ne on helppo pukea. Kenkien laitossa lapsi voi tarvita vielä apua. 3-vuotias syö itse ja osaa käydä vessassa. (Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias 2013, 8-10.)

5.2.2 4-vuotias

3-vuotiaaseen verrattuna 4-vuotias on huomaavainen ja avulias. Itsekeskeisyys vähenee tässä iässä ja lapsi voi olla erittäin yhteistyökykyinen ja -haluinen. Lapsi kaipaa samanlaista kohtelua myös itselleen, hän nauttii hellimisestä ja hoivasta. Lapsen moraaliset tunteet ja käsitykset kehittyvät nopeasti. Lapsi ymmärtää oikeudenmukaisuuden ja pohtii hyvän ja pahan eroavaisuuksia. Lapsi voi reagoida tullessaan kohdelluksi epäoikeudenmukaisesti, mutta kykenee jo myös piilottamaan omia tunteitaan. Tässä iässä lapsi kaipaa tunnetta oman toiminnan tärkeydestä ja merkitsevyydestä. Lapsi osaa myös olla tyytyväinen saavutuksistaan. (Alfvén & Hofsten 2012, 65; Lehtinen ym. 2007, 25; Lapsi eri ikävuosina. 4- vuotias, 2014, 5-6; Koivunen & Lehtinen 2015, 129-149.)

4-vuotiaan lapsen motoriset taidot ovat jo hyvin kehittyneet. Lapsi harjoittelee tasapainoa, nopeutta ja kestävyyttä. Usein nelivuotias oppii ottamaan itse keinussa vauhtia ja osaa hypätä muutaman hypyn yhdellä jalalla. Tämän ikäinen on kiinnostunut opettelemaan uutta ja harjoittelee mielellään niin kauan, että osaa. 4-vuotiaalla on jo hyvä keskittymiskyky, joten lapsi voi viettää pitkänkin ajan itseä kiinnostavan asian parissa. Muisti alkaa olla niin kehittynyt, että lapsi voi muistaa jopa vuoden takaisia tapahtumia, vaikkakaan aikakäsitys ei ole vielä kovin kehittynyt. Kielellinen kehitys on edennyt ja puhe alkaa olla kieliopillisesti oikeaa. Lapsi osaa taivuttaa sanoja ja pystyy muodostamaan perussääntöjen mukaisia lauseita. (Lapsi eri ikävuosina. 4-vuotias 2014, 7-10; Koivunen & Lehtinen 2015, 129-155.)

Roolileikit ovat entistä tärkeämpiä lapselle. Leikkeihin voidaan ottaa mukaan rooleja omasta lähipiiristä ja leikin avulla lapsi käsittelee itselle vaikeita asioita, esimerkiksi kuolemaa. Leikissä rekvisiitta on tärkeää. Roolileikkien lisäksi lapsi kiinnostuu sääntöleikeistä. Hän pystyy tekemään nopeasti huomioita pelitilanteista ja oppii ja muistaa säännöt hyvin. Pelissä häviäminen ei ole enää niin pahalta tuntuva asia kuin aiemmin. 4-vuotias kestääkin epäonnistumisia paljon paremmin kuin nuorempana. (Lapsi eri ikävuosina. 4-vuotias 2014, 16-23; Koivunen & Lehtinen 2015, 169.)

5.2.3 5-vuotias

5-vuotias on jo hyvin itsenäinen ja liikkuu rohkeasti kodin ulkopuolella. Tässä iässä kaverit ovat tärkeitä. Yleensä kaverit ovat samaa sukupuolta olevia, koska lapsi kokee tärkeäksi olla samanlainen kuin toiset sukupuolen edustajat. Lapsi alkaa myös arvostella vanhempiaan. Itsenäisyydestä huolimatta lapsi voi välillä heittäytyä osaamattomaksi "vauvaksi". Täytyykin muistaa, että lapsi kaipaa edelleen paljon hellyyttä ja hoivaa. (Lapsi eri ikävuosina. 5-vuotias 2013, 5.)

5-vuotias voi olla liikkeissään hieman kömpelö, koska tässä iässä pituuskasvu on kovaa. Uutta kehoa voi olla vaikea hallita ja siksi lapsi saattaa kompastella jalkoihinsa. Lapsi pyöräilee, kiipeilee ja keinuu mielellään. Hän on kiinnostunut erilaisista käytännön kokeista ja luonnonilmiöistä. 5-vuotias eroaa nuoremmista myös siinä, että hän pystyy suunnittelemaan tekemisensä jo jopa edellisenä päivänä. (Lapsi eri ikävuosina. 5-vuotias 2013, 6.)

Roolileikit ovat tässäkin iässä tärkeitä, mutta nyt leikkien roolit alkavat täydentää toisiaan. Lapsi on aloitteellinen ja ahkera. Hänen puheensa on jo sujuvaa ja ymmärrettävää. Puheessa voi kuitenkin esiintyä artikulaatio- ja taivutusvirheitä. Kirjaimet ja numerot alkavat kiinnostaa lasta tässä iässä. Lapsi osaa kirjoittaa oman nimensä ja hän osaa laskea yhdestä kymmeneen. 5-vuotiaana lapsi omaksuu vuorovaikutuksen perustaitoja kuten ohjeiden noudattamista, kysymysten esittämistä ja niihin vastaamista sekä vuorotellen puhumista eli dialogia. (Lapsi eri ikävuosina. 5-vuotias 2013, 10-11; Koivunen & Lehtinen 2015, 156.)

Tässä iässä lapsi pystyy tunnistamaan ja sietämään paremmin erilaisia tunteita ja osaa jo sanoittaa ne itse. Lapsi voi kuitenkin olla hieman rauhaton ja tunteet saattavat ailahtella ääripäästä toiseen. Lapsi sietää paremmin rajojen asettamista. (Lapsi eri ikävuosina. 5-vuotias 2013, 16-19.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

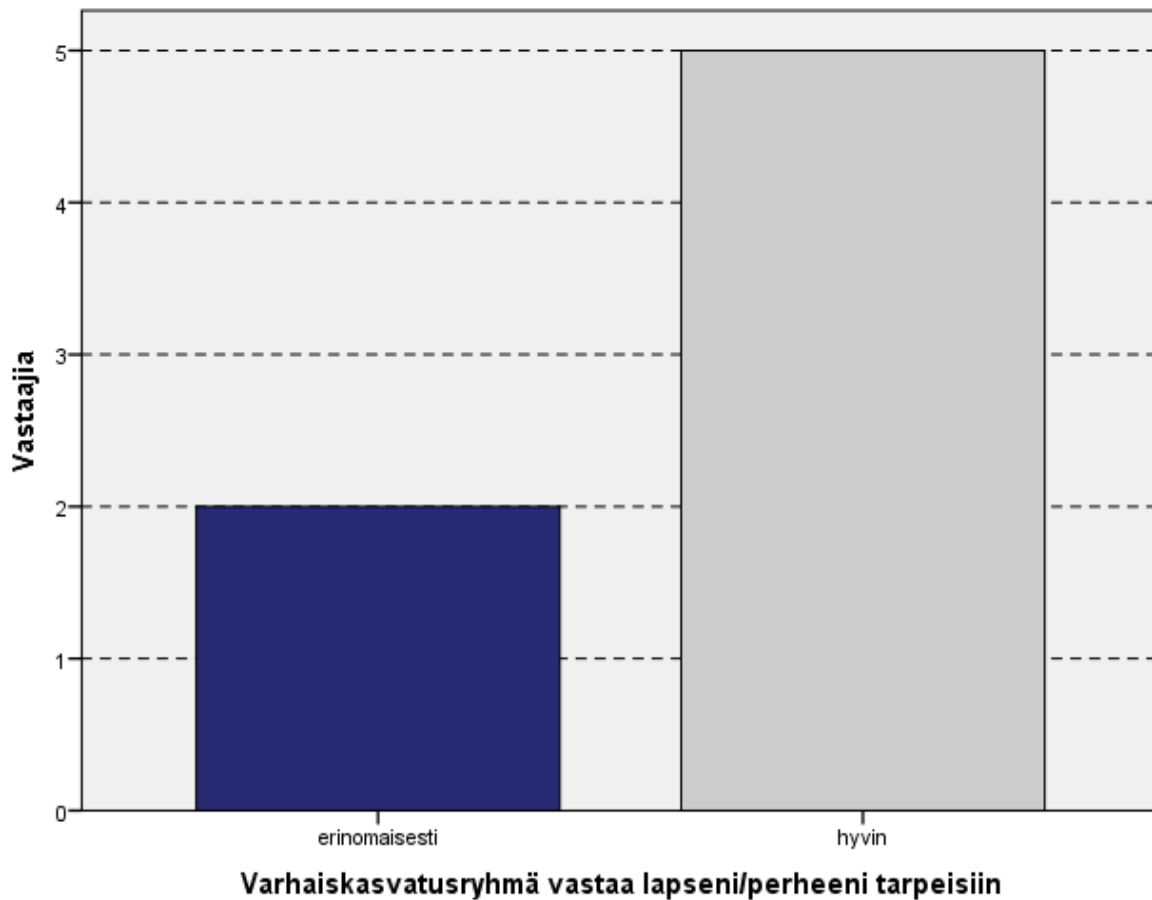
Tutkimuksella haimme vastauksia tutkimuskysymyksiin, jotka ovat:

1. Kuinka tyytyväisiä vanhemmat ovat varhaiskasvatusryhmään?
2. Miten vanhemmat kokevat varhaiskasvatussuunnitelman toteutuvan lastensa kohdalla?
3. Kuinka tasa-arvoinen uusi varhaiskasvatustilanne on?

Asetimme kyselyn kysymykset siten, että ne vastaavat edellä mainittuihin tutkimuskysymyksiin. Kyselylomakkeemme ensimmäisenä kysymyksenä kysytään lapsen ikää. Halusimme tietää, kokevatko vanhemmat lapsen iän olevan yhteydessä varhaiskasvatuksen tarpeeseen ja riittävyteen. Tarvitseeko esimerkiksi viisi vuotias lapsi enemmän varhaiskasvatusta kuin kaksi vuotias. Saimme vastauksia palautuspäivään mennessä seitsemän, joka on pieni otos koko ryhmästä. Vastausten palautusprosentista johtuen emme pystyneet näkemään yhteyttä iän ja varhaiskasvatuksen tarpeen välillä, joten jätämme lapsen iän pois tulosten analysoinnista.

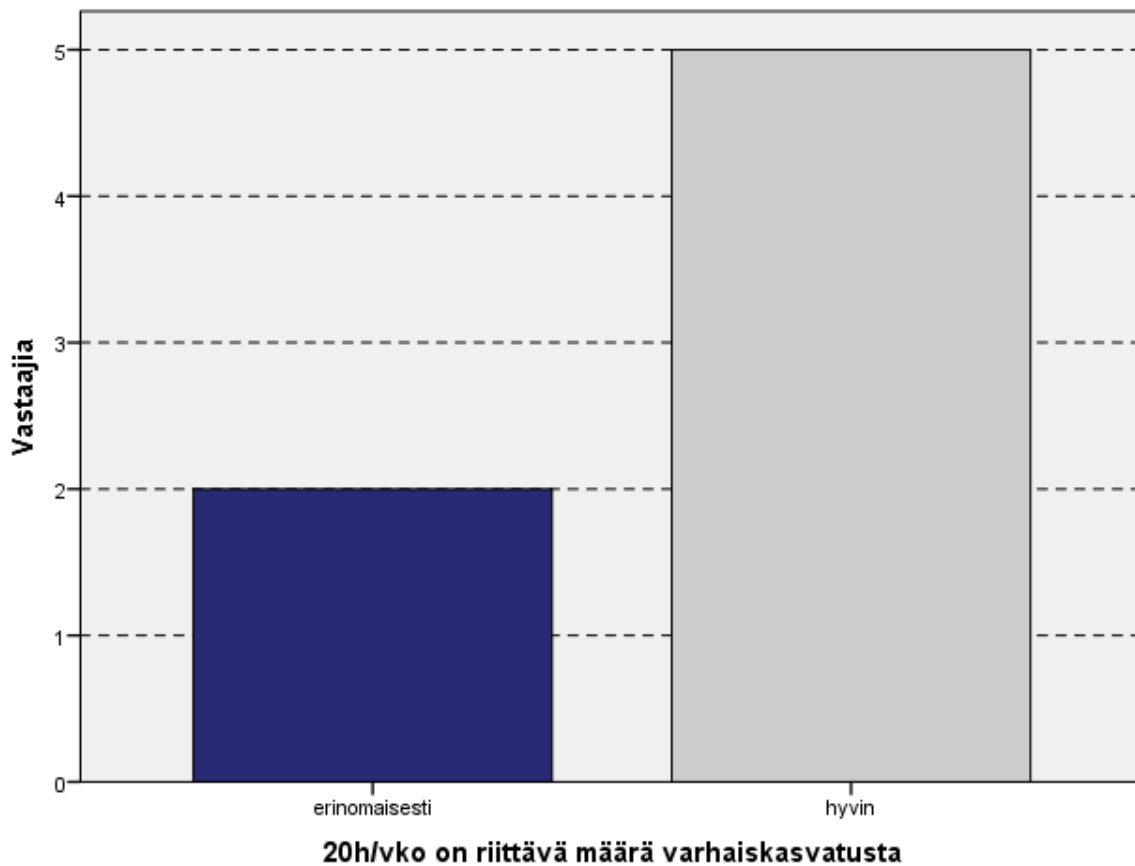
6.1 Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatusryhmään

Selvitimme vanhempien tyytyväisyyttä varhaiskasvatusryhmään kysymällä varhaiskasvatuksen tuntimäärän riittävyttä. Halusimme myös selvittää vastaako varhaiskasvatusryhmä perheiden tarpeisiin. Kysyimme lisäksi arjen toimivuudesta varhaiskasvatusryhmässä. Annoimme vanhemmille mahdollisuuden kertoa avoimissa kysymyksissä, mikä ryhmässä heidän mielestään on toimivaa ja missä tarvitaan kehittämistä. Avoimilla kysymyksillä saimme vielä tarkennusta strukturoituihin kysymyksiin.



KUVIO 2. Varhaiskasvatusryhmän vastaaminen lapsen ja perheen tarpeisiin

Kuviosta 2 näkee, että varhaiskasvatusryhmä vastaa viiden vanhemman mielestä perheen ja lapsen tarpeisiin hyvin, ja kahden vanhemman mielestä erinomaisesti. Muiden kyselyssä esille tulevien vastausten perusteella voi todeta, että vanhemmat kokevat tulevansa kuulluksi ja saavat tietoa lapsensa hoitopäivän kulusta. Vanhemmat kokevat, että perheen ja päiväkodin välillä on luottamus. Kuviosta 3 käy ilmi, että varhaiskasvatusryhmä vastaa lapsen ja perheen tarpeisiin myös määrällisesti hyvin. 20 viikkotuntia varhaiskasvatusta riittää viiden vanhemman mielestä hyvin ja kahden mielestä erinomaisesti.

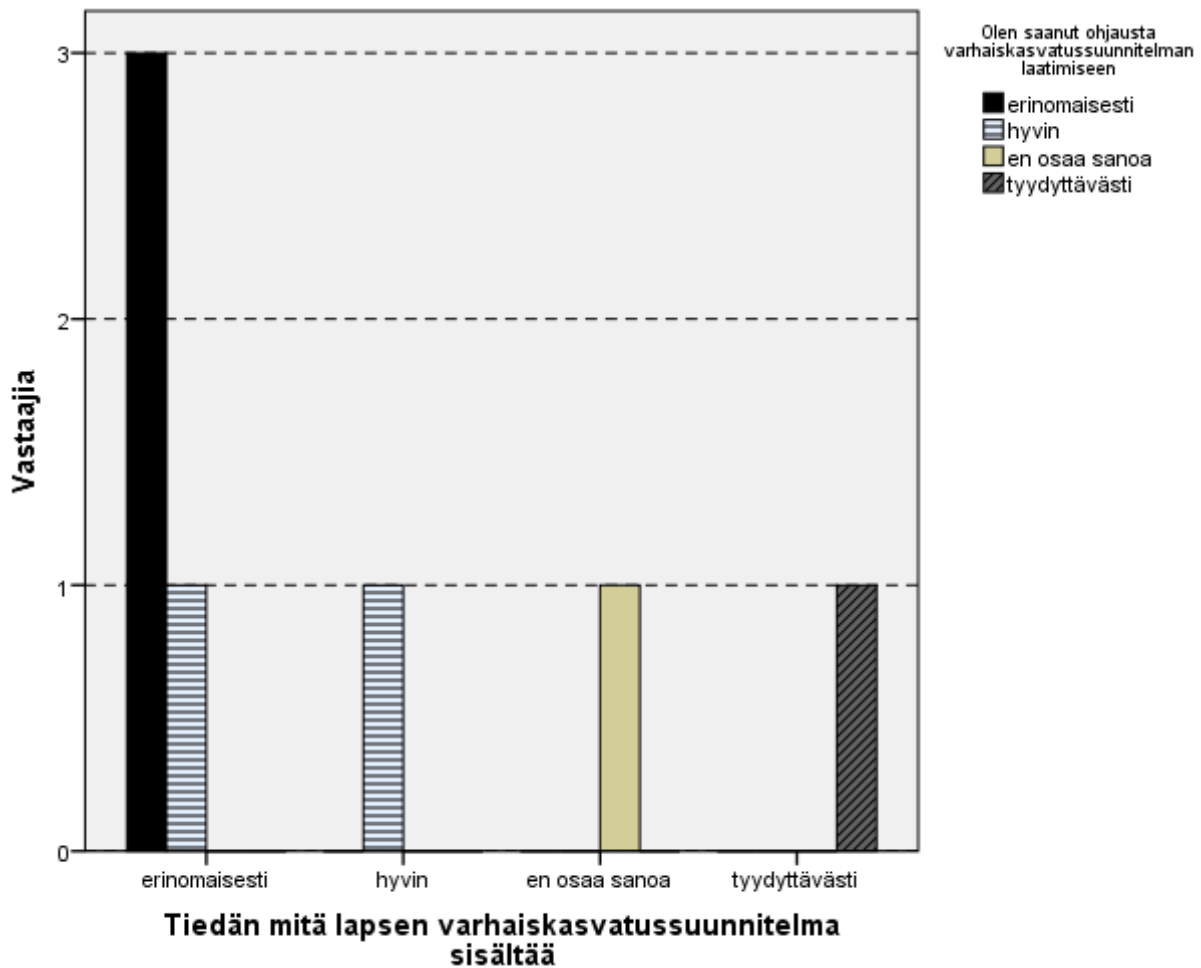


KUVIO 3. Varhaiskasvatuksen riittävyys

Avoimien vastausten perusteella tilat koetaan ahtaiksi ja vanhanaikaisiksi. Yhdessä vastauslomakkeessa toivotaan joustavampia hoitoaikoja palvelemaan perheiden tarvetta paremmin. Liikuntaa toivotaan monipuolisemmaksi ja pihaleikkeihin kaivataan enemmän virikkeellisyyttä. Yksi vastaajista toivoo lapsen luovuudelle enemmän sijaa arjessa. Vaikka strukturoitujen kysymysten perusteella vanhemmat saavat hyvin tietoa lapsen hoitopäivän kulusta, niin avoimissa vastauksissa tulee esille toive reissuvihkosta.

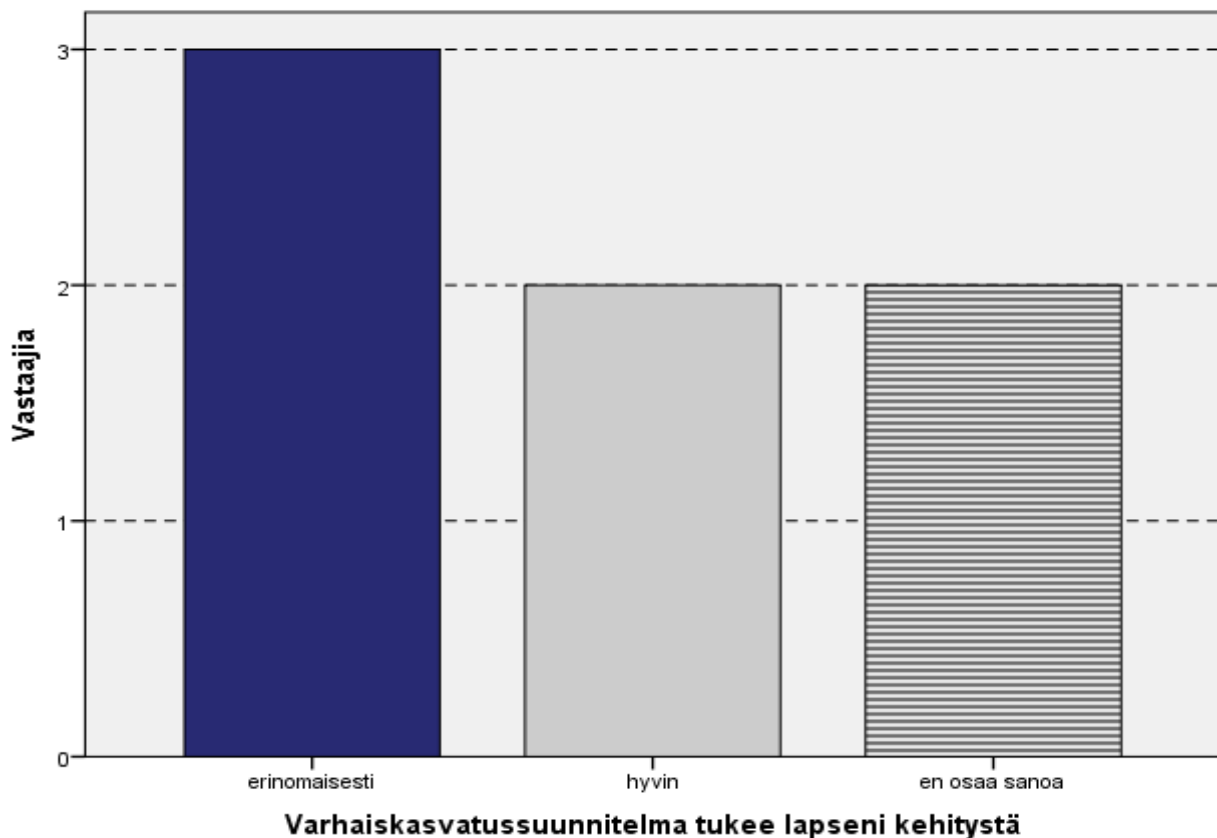
Avoimissa vastauksissa vanhemmat mainitsevat ryhmässä toimiviksi asioiksi selkeän päivärytmin sekä yhteiset pelisäännöt. Useassa vastauslomakkeessa henkilökunta koetaan ammattitaitoiseksi ja luotettavaksi. Vanhempien mielestä lapsi kohdataan ja huomioidaan yksilönä. Vanhemmat kokevat ryhmän pysyvyyden hyvänä asiana. Useassa vastauksessa käy ilmi, että ryhmän arki on sujuvaa.

6.2 Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen



KUVIO 4. Vasun sisällön tuntemus verrattuna saatuun ohjaukseen

Varhaiskasvatusryhmässä jokaiselle lapselle on tehty varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu. Kuviossa 4 on nähtävillä, että vastanneista vanhemmista neljä tietää lapsensa vasun sisällön erinomaisen hyvin. Yksi vastaajista tuntee sisällön hyvin ja yksi tyydyttävästi. Yksi vastaaja ei osaa sanoa. Suuri osa vastaajista on saanut ohjausta vasun laatimiseen erinomaisesti tai hyvin.



KUVIO 5. Varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kehityksen tukena

Varhaiskasvatusryhmä tukee vanhempien mielestä lapsen kehitystä erinomaisesti tai hyvin. Lapselle luontaisia tapoja toimia ovat leikkiminen, liikkuminen, taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen sekä tutkiminen. Kysyimme vanhemmilta, onko lapsilla heidän mielestään riittävästi aikaa leikille varhaiskasvatusryhmässä. Vastausten mukaan ryhmässä on varattu aikaa lapsen leikille erinomaisesti tai hyvin. Lapsen mahdollisuudet liikkumiseen jakavat eniten vanhempien mielipiteitä. Osa vastanneista vanhemmista on sitä mieltä, että mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen on tyydyttävästi, kun taas osan mielestä mahdollisuudet liikkumiseen ovat hyvät tai erinomaiset.

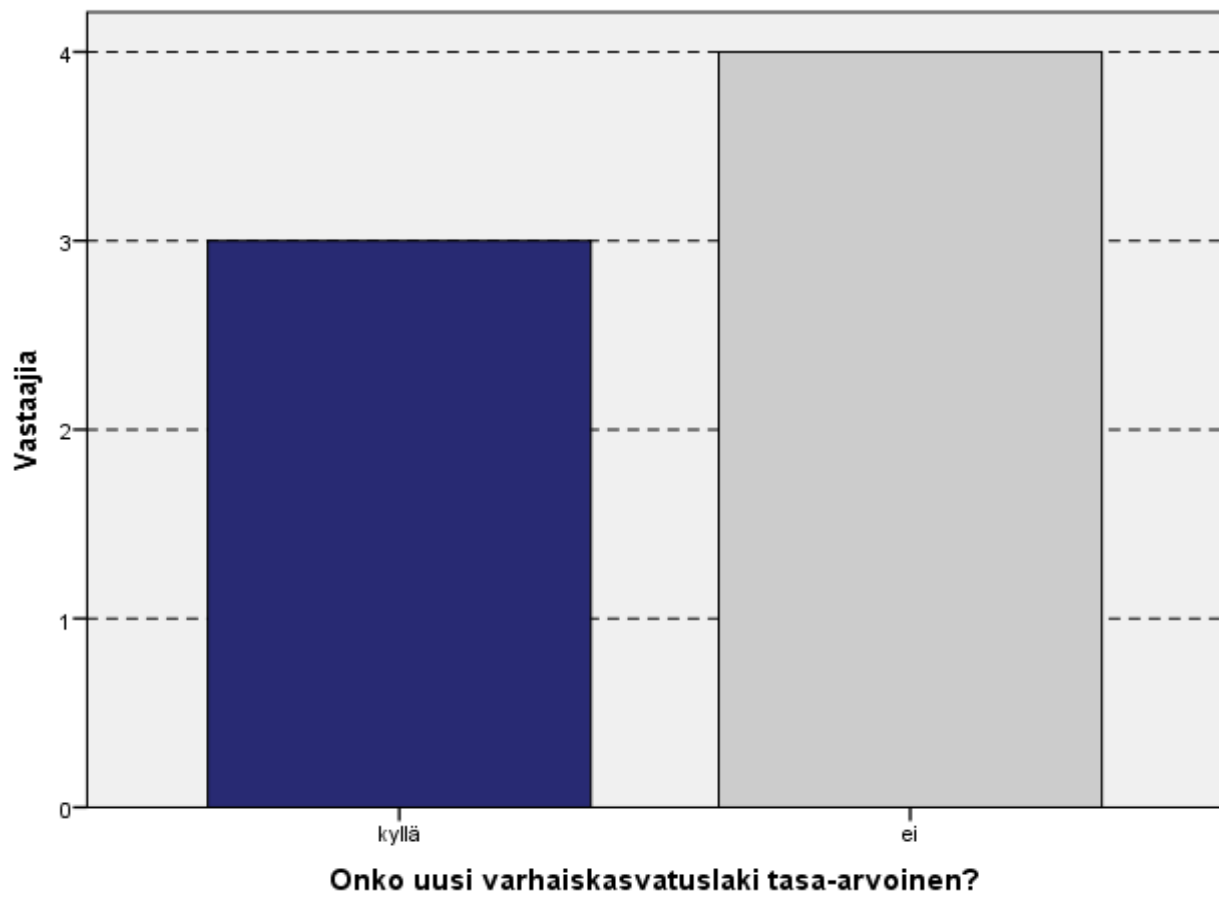
Lapsen mahdollisuudet tutkimiseen, kyselyyn ja pohdintaan jakoivat myös vanhempien mielipiteitä. Yhden vastaajan mielestä ryhmässä on tyydyttävät mahdollisuudet tutkimiseen. Suuri osa vastaajista kuitenkin on sitä mieltä, että lapsen mahdollisuudet tutkimiselle ovat joko erinomaiset tai hyvät. Taiteelliseen ilmaisemiseen ja kokemiseen lapsella on hyvät tai erinomaiset mahdollisuudet varhaiskasvatusryhmässä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005.) on esitettyä varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot, joiden täytyy toteutua varhaiskasvatuksen arjessa. Orientaatioita ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen ja uskonnollinen orientaatio. Vastausten perusteella lapset saavat pääasiassa hyvin tietoa edellä mainituista osa-alueista. Vastauksissa on useita en osaa sanoa-vastauksia. Matemaattisessa ja historiallis-yhteiskunnallisissa orientaatioissa vastaukset olivat hajaantuneet erinomaisesta tyydyttävään.

6.3 Uuden varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuus

Uusi varhaiskasvatuslaki jakoi vastaajat tasaisesti kahteen osaan (KUVIO 6). Neljän vastaajan mielestä uusi varhaiskasvatuslaki ei ole tasa-arvoinen. Vanhemmat, jotka kokevat lakiuudistuksen epätasa-arvoiseksi pohtivat avoimissa vastauksissaan lain sisältöä. Useasta vastauksesta käy ilmi, etteivät vanhemmat ole varmoja lain sisällöstä ja uudistuksen aiheuttamista muutoksista. Kielteistä kantaa perustellaan valinnan vapauden viemisellä, ja sillä, ettei kaikilla lapsilla ole tulevaisuudessa mahdollisuutta pysyvään ryhmään. Vastaajien mielestä lapset asetetaan eriarvoiseen asemaan, sillä toiset lapset saavat enemmän kokemuksia esimerkiksi ryhmäytymisestä ennen esikoulua. Vanhempien mielestä lapsen hoitoon tuomiselle on aina painavat syyt ja hoidossa oleminen on lapsen edun kannalta paras ratkaisu.

Kolme vastaajaa kokee uuden varhaiskasvatuslain tasa-arvoiseksi. Heidän mielestään varhaiskasvatusmäärä on riittävä tarjoamaan lapselle virikkeitä ja vaihtelua arkeen, jos toinen vanhemmista on kotona. Jokaisessa vastauksessa kävi ilmi, että vanhempien mielestä varhaiskasvatusta olisi järjestettävä ensisijaisesti työssäkäyvien vanhempien lapsille. Vanhemmat, joiden mielestä uusi varhaiskasvatuslaki ei aseta lasta eriarvoiseen asemaan, eivät osanneet tai halunneet perustella vastauksiaan.



KUVIO 6. Varhaiskasvatustilain tasa-arvoisuus

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tulosten perusteella vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä varhaiskasvatusryhmään. Vanhemmat kokevat ryhmän toimivaksi ammattitaitoisen ja luotettavan henkilöstön vuoksi. Myös pelisäännöt sekä selkeä päivärytmi tuntuivat olevan kyseisessä ryhmässä toimivia. Vastauksista käy ilmi, että perheet ovat olleet tyytyväisiä lapsiryhmän pysyvyyteen; ryhmässä on aina samat lapset paikalla, joten lapset voivat luoda pysyviä ja pitkäaikaisia kaverisuhteita.

7.1 Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatusryhmään

Tutkimuksen mukaan varhaiskasvatusryhmä vastaa lasten ja perheiden tarpeisiin. Vanhemmat kokevat tulevansa kuulluksi, sekä päiväkodin ja kodin välillä on luottamus. Vanhemmat voivat osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen ja käydä keskusteluja lapsen kasvusta ja kehityksestä varhaiskasvatusryhmän työntekijöiden kanssa. Vanhemmat ovat tyytyväisiä lapsen kohtaamiseen yksilönä. Lapsen yksilöllisyys ja tarpeet huomioidaan toiminnassa. Vanhemmat kokevat ryhmän arjen toimivan sujuvasti. Ryhmässä on kuitenkin vanhempien mielestä joitakin asioita, joita voitaisiin kehittää. Varhaiskasvatusryhmän tilat koetaan ahtaaksi ja vanhanaikaisiksi. Varhaiskasvatusryhmän toimintaan vanhemmat toivovat enemmän tilaa lapsen luovuudelle sekä monipuolisempia liikkumismahdollisuuksia. Liikkumismahdollisuuksien puutteisiin voivat vaikuttaa vastauksissa esiin tulleet pienet ja ahtaat tilat.

Vaikka vanhemmat kokevat saavansa hyvin tietoa lapsensa päivän kulusta, niin avoimista vastauksista tuli esille toive reissuvihkosta, jolla vanhemmalle voitaisiin kertoa tarkemmin lapsen päivästä. Hakutilanteet päiväkodeissa ovat usein hektisiä, jolloin vanhemman voi olla vaikea keskittyä ja rekisteröidä kasvattajan kertoma tieto ja kohdata lapsi samaan aikaan. Tilanne voi olla haastava myös työntekijälle, koska hänellä voi olla useampi lapsi hoidettavanaan samanaikaisesti. Varhaiskasvattajan on muistettava myös salassapitovelvollisuus, jonka takia kaikkia asioita ei voi kertoa esimerkiksi pihalla tai muiden lasten ollessa läsnä. Varhaiskasvatushenkilöstö ei voi kirjoittaa kaikkea tietoa lapsesta reissuvihkoon salassapitovelvollisuuden vuoksi.

Vastauksissa tuli esille toive joustavammista hoitoajoista. Vanhemmat toivovat, että ryhmän toiminta voitaisiin ajoittaa enemmän vanhempien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Yksi vanhemmista antoi vastauksessaan esimerkin, että hoitoajat voisivat joustaa työssäkäyvän vanhemman työaikojen mukaan. Vanhempien kannalta on ymmärrettävää, että lasten tuominen ja hakeminen erikseen varhaiskasvatustoimintaan on työllistävää. Päiväkodin kannalta taas on ymmärrettävää, että raja täytyy asettaa johonkin ja näin ollen kaikille mieluisia hoitoaikoja ei pystytä tarjoamaan.

Tutkimuksen mukaan vanhemmat kokevat, että 20 tuntia viikossa on riittävä määrä varhaiskasvatusta. Tutkimustuloksista käy kuitenkin ilmi vanhempien huoli joidenkin lasten jäämisestä ryhmän ulkopuolelle tulevaisuudessa varhaiskasvatustilain uudistuksen myötä. Vanhemmat pohtivat pääseekö lapsi harjoittelemaan ryhmässä toimimista, kun varhaiskasvatusoikeutta rajataan. Lapset saavat usein ensimmäisen kokemuksen ryhmässä toimimisesta päiväkodin vertaisyhteisössä, joten vanhempien pohdinta ei ole aiheetonta. Päiväkodissa lapset oppivat millaista on olla yhteisön jäsen, mitä jäseneksi pääseminen vaatii ja millaisia haasteita yhteisöön kuulumisen tuo mukanaan (Koivula 2013, 22).

7.2 Varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen

Tutkimukseen osallistuneiden vanhempien mukaan varhaiskasvatussuunnitelmat toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Vanhemmat kokevat, että vasu tukee lapsen kasvua ja kehitystä. Vanhemmat tietävät lapsensa vasun sisällön ja suurin osa vastaajista on saanut ohjausta vasun laatimiseen. Vastauksissa tuli myös esille epäröintiä. Vanhemmat eivät joko osanneet sanoa tai kokivat tietonsa vasusta tyydyttäväksi. Näin vastanneet myös kokivat saaneensa tyydyttävästi ohjausta vasun laatimiseen. Ohjaus vasun laatimiseen näyttäisi olevan suoraan verrannollinen vasun sisällön tietämykseen.

Tutkimuksesta voi päätellä, että lapsen luontaisten toimintatapojen, eli leikkimisen, liikkumisen, tutkimisen sekä taiteellisen ilmaisemisen ja kokemisen yhteys vasuun oli vanhemmille selvää. Vanhempien mielestä leikille sekä taiteelliselle ilmaisemiselle ja kokemiselle on riittävästi aikaa varhaiskasvatusryhmässä. Avoimissa vastauksissa tuli kuitenkin esille toive lapsen luovuuden korostamisesta. Liikunta ja tutkiminen jakoivat mielipiteitä. Etenkin puutteet liikkumisen mahdollisuuksissa tulivat esille useassa vastauksessa. Myös avoimissa vastauksissa toive

liikunnan monipuolistamisesta kävi ilmi. Liikunnan mahdollisuuksiin päiväkodilla voivat vaikuttaa vastauksissa esiin tulleet huomiot ahtaista tiloista.

Vasun toteutumista tutkiessamme kysyimme vanhemmilta varhaiskasvatuksen sisällöllisten orientaatioiden toteutumisesta. Varhaiskasvatuksen sisällöllisiä orientaatioita ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, uskonnollinen ja esteettinen orientaatio. Orientaatioilla ei tarkoiteta oppiaineita, vaan niillä annetaan lapselle välineitä ja valmiuksia, joiden avulla lapsi pystyy vähitellen ymmärtämään ympäröivää maailmaa. (Stakes 2005, 26.)

Vanhempien näkökulmasta näyttää, että sisällölliset orientaatiot toteutuvat pääsääntöisesti hyvin. Saimme verrattain paljon en osaa sanoa –vastauksia koskien sisällöllisten orientaatioiden toteutumista. Matematiikan ja historiallis-yhteiskunnallisiin orientaatioihin saimme kumpaankin yhden tyydyttävän vastauksen. Muut orientaatiot saivat kuitenkin pääasiassa positiivisia vastauksia.

7.3 Varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuus

Uusi varhaiskasvatuslaki on astunut voimaan porrastetusti. Se pitää sisällään uudistetut tavoitteet, määritelmän muutoksen ja muutoksen varhaiskasvatusoikeuteen. Varhaiskasvatuslaissa määritellään uudestaan ryhmäkoko. Varhaiskasvatusilojen täytyy olla varhaiskasvatuslain täyttävät ja myös varhaiskasvatussuunnitelma uudistetaan. Opetushallituksen ja aluehallintaviraston tehtävät uudistuvat uuden varhaiskasvatuslain myötä.

Tutkimme erityisesti varhaiskasvatusoikeuden muutosta ja sen tasa-arvoisuutta. Vanhempien mielipiteet jakoutuivat tasaisesti. Avoimissa vastauksissa kävi ilmi, ettei kaikilla vastanneista ollut tietoa varhaiskasvatuslain sisällöstä ja tapahtuvista muutoksista. Vastaukset olisivat voineet olla toisenlaisia, jos varhaiskasvatuslaki olisi ollut paremmin tiedossa. Vanhemmat, joiden mielestä varhaiskasvatuslaki ei ole tasa-arvoinen, kokevat ryhmäytymisen ja osallisuuden tärkeäksi varhaislapsuudessa. Avoimiin kysymyksiin he olivat perustelleet vastauksissaan 20 viikkotunnin olevan riittämätön osallisuuden kokemiseen, ryhmäytymiseen ja sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Vanhempien mielestä esimerkiksi kriisitilanteessa olevan

perheen pitäisi lapselleen kokopäiväinen hoitopaikka. Varhaiskasvatuslain 11. pykälässä sanotaankin, että varhaiskasvatusta on järjestettävä kokopäiväisesti, jos se on lapsen kehityksen, perheen olosuhteiden, tuen tarpeen tai muuten lapsen edun mukaista (Varhaiskasvatuslaki 29.1.2016, § 11).

Vanhemmat, jotka kokevat uuden varhaiskasvatuslain tasa-arvoiseksi ovat sitä mieltä, että 20 tuntia viikossa on riittävä määrä varhaiskasvatusta lapselle, jonka vanhemmat tai vanhempi on kotona. He kokevat tuntimäärän olevan riittävä antamaan lapselle virikkeitä ja vaihtelua arkeen. Avoimista vastauksista käy ilmi, että näiden vanhempien mielestä varhaiskasvatuspaikat tulee ensisijaisesti antaa työssäkäyvien vanhempien lapsille.

Tutkimuksen tulos vastaa mielestämme yleistä käsitystä ja ajattelutapaa uutta varhaiskasvatuslakia kohtaan, sillä se jakaa ihmisten mielipiteitä kahteen osaan; puolesta ja vastaan. Koko tutkimuksen tulos antaa positiivisen kuvan uuden varhaiskasvatusoikeuden toimivuudesta. Tuloksen mukaan varhaiskasvatuksen tuntimäärän mahdollinen väheneminen ei vaikuta varhaiskasvatuksen laatuun. Enemmän mahdollisia ongelmia aiheuttavat vanhempien aikataulut sekä muut päiväkodin ulkoiset asiat.

8 POHDINTA

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää vanhempien tyytyväisyyttä uuteen varhaiskasvatukseen eräässä Ylivieskalaisessa päiväkodissa. Päiväkodissa toimii varhaiskasvatusryhmä, jossa lapsille järjestetään varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Uuden varhaiskasvatukseen mukaan varhaiskasvatusoikeus muuttuu lapsilla, joiden vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona. Elokuusta 2016 lähtien tällaisten perheiden lapset saavat varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa.

Ylivieskan päiväkodissa varhaiskasvatusryhmä on ollut toiminnassa jo ennen varhaiskasvatukseen uudistamista. Ajattelimme saavamme ryhmästä ennakkotietoa varhaiskasvatukseen myötä tulevien muutosten vaikutuksista varhaiskasvatukseen. Asetimme tutkimuskysymykset siten, että tutkimuksen lopussa pystyisimme arvioimaan rajatun varhaiskasvatusoikeuden toimivuutta.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta tärkeää olisi saada mahdollisimman suuri vastausprosentti. Tutkimusta aloittaessa tiesimme tutkimusotoksen olevan pieni ja tiedostimme riskin myös mahdollisesti pienestä vastausprosentista. Varhaiskasvatusryhmän työntekijät olivat mukana projektissa ja muistuttelivat vanhempia kyselyyn vastaamisesta. Teimme huolella kyselylomakkeen (LIITE 4) ja liitimme siihen myös saatekirjeen (LIITE 3), jotta vastaaminen olisi helppoa ja mielekästä. Oman ja varhaiskasvatusryhmän henkilöstön panostuksesta huolimatta vastausprosentti jäi pienemmäksi kuin olimme odottaneet. Vastauksia saimme seitsemän ja ne olivat kymmenen lapsen vanhemmalta. Emme olleet huomioineet kyselyitä tehdessä, että varhaiskasvatusryhmässä voi olla useampi lapsi samasta perheestä.

Seitsemän vastauksen saaminen aiheutti meissä epätoivoa ja tuskastumista. Motivaatio tutkimuksen tekemiseen laski, koska ymmärsimme sen, ettei tutkimuksella saavutettaisi tavoittelemamme käyttöarvoa, eivätkä tulokset ole täysin valideja eli luotettavia. Analysointivaiheessa koimme pienen vastausmäärän hankaloittavan työtä huomattavasti, kun emme pystyneet käyttämään kaikkia kyselyistä saamiamme vastauksia. Emme voineet myöskään käyttää tutkimuksen kannalta tärkeäksi kokemiamme taulukoita ja kuvioita, sillä ne eivät tuoneet tuloksia riittävästi esille. Tutkimuksen tuloksen kokonaiskuva jää heikoksi, sillä

jouduimme tarttumaan yksittäisiin vastauksiin. Yksittäinen vastaus vaikuttaa selkeästi tutkimuksen kokonaistulokseen.

Pohdimme syitä pieneksi jääneeseen vastausmäärään siitä asti, kun haimme palautuslaatikon päiväkodilta. Pieneen vastausprosenttiin saattoi mielestämme vaikuttaa liian lyhyt vastausaika. Päiväkodin varhaiskasvatusryhmä toimii kahdessa osassa ja lapset ovat paikalla vuoroviikoin. Näin ollen vanhemmilla oli noin viikko vastausaikaa. Lisäksi päiväkodin henkilöstä arveli pienen vastausprosentin johtuneen kiireisestä toukokuusta ja lasten vähäisistä hoitopäivistä. Satuimmeko siis tekemään tutkimuksemme huonona ajankohtana? Itse pohdimme, olimmeko tehneet liian pitkän kyselyn ja oliko vanhemmat oikea ryhmä vastaamaan kyselyyn. Olisimmeko saaneet kattavamman ja pätevemmän tuloksen esimerkiksi haastatteleamalla varhaiskasvattajia. Tuloksia analysoidessamme pohdimme olisiko saatekirje voinut avata varhaiskasvatustilaa ja sen muutoksia tarkemmin, mutta toisaalta mietimme olisiko vanhemmilla ollut aikaa ja mielenkiintoa lukea saatekirjettä varhaiskasvatustilauudistuksesta. Olisimme voineet aloittaa opinnäytetyön tekemisen aikaisemmin ja näin olisimme pystyneet tarjoamaan vanhemmille enemmän vastausaikaa ennen alkukesän kiireitä.

8.1 Tulosten pohdintaa

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatusryhmän toimintaan ja varhaiskasvatuksen tuntimäärään. Pohdimme myönteisen tuloksen johtuvan osittain siitä, että vanhemmat ovat vapaaehtoisesti valinneet lapselleen 20 viikkotuntia varhaiskasvatusta jo ennen elokuussa 2016 voimaantullutta lakimuutosta. Tuloksia läpikäydessä osa vanhemmista kuitenkin kokee uuden varhaiskasvatustilauudistuksen varhaiskasvatusoikeutta koskevan muutoksen asettavan lapset eriarvoiseen asemaan. Mietimme, johtuuko vastausten eriävyys osittain ”valinnan vapauden” viemisestä vanhemmilta.

Useasta vastauksesta kävi ilmi, että suuri osa vastaajista ei ehkä tiennyt lain sisältöä ja mitä muutokset käytännössä tarkoittavat. Uudessa varhaiskasvatustilauudistuksessa on määrätty, että varhaiskasvatustilauudistuksen on oltava lapsen edun mukaista, joten tarvittaessa lapsi saa kokopäiväisesti varhaiskasvatustilauudistusta. Pohdimme, olisiko tutkimuksen tulos toinen, jos vanhemmilla olisi ollut tietämys varhaiskasvatustilauudistuksen uudesta sisällöstä.

Jokaiselle varhaiskasvatusryhmän lapselle on tehty varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu vanhemman ja varhaiskasvattajan välisenä yhteistyönä. Tutkimuksen tulosten perusteella lapsen henkilökohtainen vasu toteutuu pääsääntöisesti hyvin. En osaa sanoa -vastausten määrä vasuun liittyvissä kysymyksissä sai meidät kuitenkin pohtimaan, onnistuuko vasun toteutumisen arviointi yksin vanhemmalta, kun se laaditaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ammattilaisen kanssa. Tutkimuksen perusteella lapsen vasun sisällön tietämys oli selkeästi yhteydessä saatuun vasun laatimisen ohjaukseen. Vasukaavakkeessa voi tulla vanhemmalle vieraita käsitteitä, joita varhaiskasvatuksessa käytetään. On ymmärrettävää, etteivät kaikki vanhemmat välttämättä tiedä sanojen merkitystä. Varhaiskasvatusryhmässä kasvatuskumppanuus vanhemman ja päiväkodin välillä tuntuu toimivan.

Vasuun sisältyvät lapsen luontaiset tavat toimia tuntuivat olevan vanhemmille tuttuja, mutta varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot vaikuttivat olevan vaikeasti ymmärrettäviä. Emme varsinaisesti avanneet sisällöllisen orientaatioiden tarkoitusta vaan yritimme muotoilla kysymyksen helposti ymmärrettävästi. Jälkikäteen mietittynä olisimme voineet avata asiaa hieman saatekirjeessä tai kysymyksessä, sillä saimme paljon en osaa sanoa -vastauksia. Toisaalta mietimme, onko vanhemman muutenkin vaikea sanoa toteutuvatko varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot, koska ne toteutuvat usein päiväkodin normaalina pidettynä toimintana sekä lapsen ja varhaiskasvattajan vuorovaikutuksena. Orientaatiot voivat tulla esille suunniteltujen toimintatuokioiden lisäksi myös arkisissa tilanteissa, kuten leikeissä, peleissä tai ruokaillessa.

Tutkimustuloksia läpi käydessämme pohdimme, olimmeko esittäneet kysymykset vanhemmille liian vaikeasti. Kysymykset olisivat voineet toimia paremmin kysyttäessä asiaa varhaiskasvatuksen ammattilaisilta. Halusimme kuitenkin tutkia nimenomaan vanhempien näkökulmaa asiasta ja varhaiskasvatussuunnitelma on olennainen osa tutkimusta ja nykyaikaista varhaiskasvatusta.

Tutkimuksen avulla halusimme saada selville myös vanhempien mielipiteen uuden varhaiskasvatuslain tasa-arvoisuudesta. Kerroimme saatekirjeessä (LIITE 3) tutkimuksemme kannalta oleellisesta varhaiskasvatuslain muutoksesta, joten oletuksemme oli, että kysymyksiin vastattaessa vanhemmilla olisi käsitys varhaiskasvatuslain muutoksesta. Esitimme kyselyssämme aiheesta kaksi kysymystä, joihin molempiin vanhemmat saivat

avoimesti perustella vastauksensa. Tuloksia läpikäydessämme huomasimme, että kysymykset kysyivät samaa asiaa, mutta hieman eri muodossa. Avoimet vastaukset, joita saimme, kuitenkin auttoivat saamaan enemmän tietoa ja perusteluita vastauksille. Emme saaneet perusteluita vanhemmilta, joiden mielestä uusi varhaiskasvatuslaki ei aseta lasta eri arvoiseen asemaan, joten on vaikea sanoa syitä vanhempien mielipiteeseen. Näin ollen vastaus tutkimuskysymykseemme jää hieman vaillinaiseksi. Saimme selville, että tasa-arvo kysymys jakaa vanhempien mielipiteitä puolesta ja vastaan, mutta emme pysty kertomaan tulokselle luotettavia perusteluita.

8.2 Tutkimusprosessin pohdintaa

Ehdotuksen opinnäytetyön aiheesta saimme syksyllä 2015 ja jäimme pohtimaan sitä. Opinnäytetyö ja siihen liittyvä iso prosessi tuntui vaikealta ja hieman jopa pelottavalta, joten työn aloittaminen venyi alkuvuoteen 2016. Olimme yhteydessä päivähoitotoimistoon ja tiedustelimme aiheen sopivuutta opinnäytetyöaiheeksi. Seuraavaksi otimme yhteyttä päiväkotiin, jossa varhaiskasvatusryhmä toimii. Saimme myös koululta luvan hakea tutkimuslupaa ja alkaa tehdä opinnäytetyötä. Tavattuamme ja keskusteltuamme yhteistyökumppaneidemme kanssa koimme projektin mielekkääksi sekä lupaavaksi.

Kun opinnäytetyö oli saatu alkuun, huomasimme heti aikataulun olevan tiukka, ja jouduimme tekemään kovasti töitä yhteisen ajan löytämiseksi. Kyselylomakkeet oli saatava päiväkodille mahdollisimman nopealla aikataululla, joten paineet kyselylomakkeen tekemiseen kasvoivat entisestään. Tiedostimme kyselylomakkeen onnistumisen vaikuttavan koko loppututkimukseen. Olimme kuulleet, että runsas teoretiedon hakeminen helpottaa kyselylomakkeen tekemistä ja oikeiden asioiden kysymistä. Luimme paljon teoriaa aiheesta sekä tutkimusprosessista, jonka jälkeen lopulta saimme ensimmäisen version kyselystä valmiiksi. Koimme epävarmuutta ja stressiä kyselylomakkeen onnistumisesta, joten tarkistutimme kyselylomakkeen yhteistyökumppaneillamme, joilta saimmekin muutamia korjausehdotuksia, mutta myös hyvää palautetta.

Aikataulu oli tiukka kesän lähestyessä, sillä teimme opinnäytetyötä kesäajan eri paikkakunnilla. Halusimme saada kyselyiden vastaukset syötettyä SPSS-järjestelmään ja tehtyä kuviot ja taulukot valmiiksi ennen kesää. Alkuperäinen suunnitelma oli, että olisimme käyneet

tahoillamme vastauksia läpi ja kirjoittaneet työtä eteenpäin. Kesän työt ja muut menot kuitenkin veivät enemmän voimia ja aikaa kuin osasimme odottaa emmekä saaneet niin paljon tehdyksi kuin olimme ajatelleet. Jouduimme muuttamaan suunnitelmaamme ja kirjoitimme tahoillamme vain teoriaosuutta. Kesän lopulla stressi opinnäytetyöstä alkoi lisääntyä huomattavasti. Syksyn alussa teimme opinnäytetyötä tiiviisti ja saimme aikataulusta hyvin kiinni vastausprosentin aiheuttamasta epätoivosta huolimatta. Ajatus valmistumisesta sosionomiksi motivoi meitä tekemään opinnäytetyön kuitenkin loppuun asti saamillamme vastauksilla.

Tutkimusprosessi on opettanut meitä paljon. Opinnäytetyötä aloittaessamme haimme teorian tietoa tutkimuksen tekemisestä. Perehdyimme erilaisiin vaihtoehtoihin ja päädyimme kvantitatiiviseen tutkimukseen. Myöhemmin pohdimme olisiko joku toinen tutkimusmenetelmä voinut antaa tutkimuskysymyksiimme kattavammat vastaukset. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä oli kuitenkin aikatauluunme sopivin menetelmä. Opimme paljon tutkimuksen toteuttamisesta ja sen eri vaiheista. Olemme oppineet tutkimuksen tekemisestä, ja samalla omasta itsestämme. Huomasimme tutkimuksen edetessä, että tiedon karttuessa myös kriittisyys omaa työtä kohtaan kasvaa. Pohdimme voiko omaan tutkimukseen koskaan olla täysin tyytyväinen, sillä tutkimuksen loppupuolella huomaa alussa tehtyjä virheitä ja asioita, jotka olisi voinut tehdä toisin. Toisaalta omien kysymysten ja ajatusten lisääntyessä nousee esille uusia mahdollisia tutkimusaiheita, joihin voisi tulevaisuudessa tarttua. Lisäksi opimme opinnäytetyön aikana yhteistyöstä ja yhteistyökumppaneiden merkityksestä.

Alusta asti olimme melko tiiviisti yhteydessä varhaiskasvatusryhmän lastentarhanopettajaan sekä ohjaavaan opettajaamme. Yhteistyö varhaiskasvatusryhmän lastentarhanopettajan kanssa tuntui sujuvan hyvin, sillä hän oli alusta asti valmis auttamaan parhaansa mukaan ja kannusti meitä kovasti. Pystyimme kysymään häneltä tarkentavia kysymyksiä varhaiskasvatusryhmään liittyen ja saimme vastauksia melko nopeasti takaisin. Opinnäytetyön työelämäohjaajan rooli jäi meille opinnäytetyön aikana epäselväksi. Emme olleet projektin aikana kovin montaa kertaa yhteydessä häneen.

8.3 Oman oppimisen arviointia

Tutkimuksen aikana olemme perehtyneet syvällisemmin varhaiskasvatukseen ja siihen liittyviin asioihin. Olemme käyneet läpi varhaiskasvatuksen historiaa, joka auttaa meitä ymmärtämään

tämän päivän varhaiskasvatusta. Tutkimusta tehdessä olemme lukeneet paljon tietoa asioista, joita olimme jo opiskelleet osana koulutustamme. Olemme syventäneet osaamistamme varhaiskasvatuksen kasvatuspäämääristä ja laatutekijöistä. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka, lapsilähtöisyys ja kasvatuskumppanuus ovat myös osa-alueita, joista olemme oppineet paljon uutta opinnäytetyöprosessin aikana.

Opinnäytetyömme tekeminen sattui samaan aikaan varhaiskasvatuslain uudistamisen kanssa. Seurasimme tiiviisti uudistusten etenemistä ja niihin liittyviä keskusteluja. Opinnäytetyömme kautta perehdyimme uuteen varhaiskasvatuslain sisältöön ja sen muutoksiin samalla saaden varmuutta tulevaisuuden työhömmme. Lakitekstin lukeminen tuntui alkuun vaikealta, mutta työn edetessä lain lukeminen ja sen sisäistäminen helpottuivat.

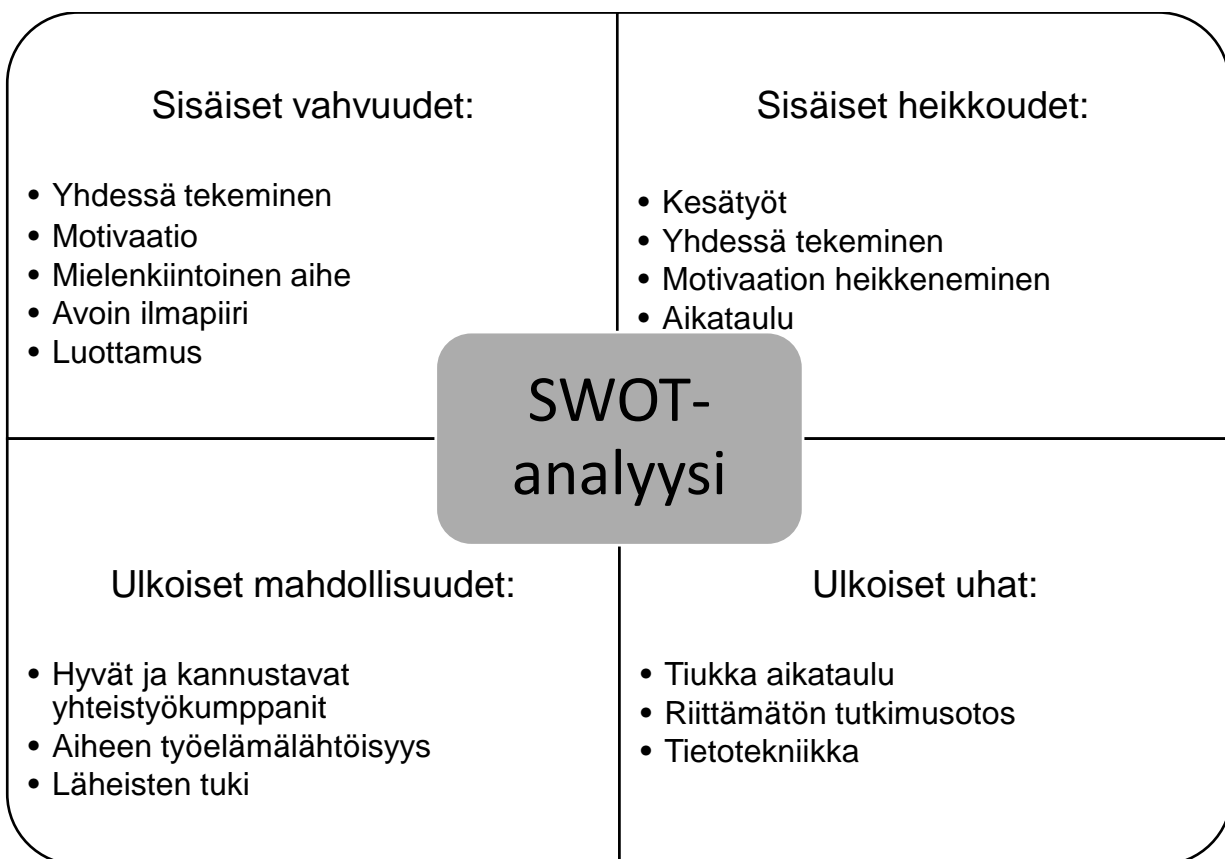
Opinnäytetyön tekemisen aikana syvensimme osaamistamme varhaiskasvatussuunnitelmasta ja sen sisällöstä. Palautimme mieleen lapsen luontaiset tavat toimia ja oppia sekä varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot. Näihin asioihin perehtymisen kautta tunnumme tietävämmme paremmin varhaiskasvatussuunnitelmaan kuuluvista aihealueista, käsitteistä ja niiden merkityksestä päivittäisessä varhaiskasvatustyössä. Oleellisena osana varhaiskasvatusta toimme teoriaosuudessa esiin lapsen kasvun ja kehityksen ikäkausittain.

Tutkimuksen tekeminen opetti meille kriittistä ajattelua. Lukiessamme erilaisia materiaaleja ja lähdetietoa etsiessämme suhtauduimme kriittisesti teksteihin. Opimme laajemman kokonaisuuden hallintaa sekä samalla kasvatimme stressin ja paineen sietokykyä. Tietotekniset taitomme tiesimme jo opinnäytetyöprosessin alussa olevan heikot, joten olemme oppineet paljon uusia asioita tietokoneiden ja kirjoitusohjelman käytöstä. Opimme hallitsemaan paremmin ajankäyttöämme ja sen suunnittelua. Kokonaisuudessaan tutkimuksen ja opinnäytetyön tekeminen on antanut paljon hyvää ja arvokasta tietoa varhaiskasvatuksesta sekä samalla varmuutta omasta osaamisesta.

9 SWOT-ANALYYSI

Tutkimussuunnitelmaa tehdessämme teimme itsellemme SWOT-analyysin (KUVIO 7), jossa pohdimme tulevan opinnäytetyön vahvuuksia ja heikkouksia sekä sisäisesti, että ulkoisesti. Analyysin avulla kartoitimme mahdolliset työn aikana eteen tulevat haasteet. Pohdimme myös asioita, joita koimme vahvuuksiksemme.

9.1 SWOT-analyysi opinnäytetyön alussa



KUVIO 7. SWOT-analyysi

SWOT-analyysillä kartoitimme sisäisiä vahvuuksia ja koimme yhdessä tekemisen olevan suuri työtä kannatteleva asia. Koimme yhdessä tekemisen mahdollistavan asioiden käsittelyn useammasta näkökulmasta ja samalla monipuolistavan ajattelua. Yhdessä tekemisessä ajattelimme vahvuuksiksi avoimen ilmapiirin ja luottamuksen, jotka mahdollistavat rakentavaa keskustelua. Toivoimme yhdessä tekemisen pitävän motivaatiota paremmin yllä, sillä

kannustaisimme toisiamme heikoilla hetkillä. Aloittaessamme koimme tutkimuksen aiheen kiinnostavaksi. Mielestämme se oli meille voimavara, jonka avulla voisimme pitää mielenkiinnon yllä koko projektin ajan.

Tiedostimme työmme alussa mahdollisen motivaation heikkenemisen ja koimme sen olevan yksi sisäisistä heikkouksistamme. Myös tiukka aikataulu ja edessä olevat kesän työt sekä paikkakunnan vaihdokset arvelimme olevan haasteita opinnäytetyön etenemiselle. Vaikka koimme yhdessä tekemisen vahvuudeksemme, tiesimme, että se voi olla myös haaste. Yhteisen ajan löytäminen, mahdolliset erimielisyydet sekä työhön orientoituminen ajallaan saattaisivat aiheuttaa ongelmia yhdessä tehdessä.

Ulkoisiksi mahdollisuuksiksi ajattelimme hyvät ja kannustavat yhteistyökumppanit. Koimme, että läheisiltä saamamme tuki voisi auttaa meitä toteuttamaan projektin loppuun saakka. Työelämälähtöinen aihe oli alkuun kannustava tekijä. Suurimpana ulkoisena uhkana pidimme riittämätöntä tutkimusotosta. Jos saisimme vain vähän vastauksia, emme pystyisi välttämättä toteuttamaan tutkimustamme loppuun tiukan aikataulun sisällä. Tiedostimme työmäärän olevan suuri aikatauluun nähden. Myös tietotekniset taidot koimme olevan työtämme hidastava tekijä.

9.2 SWOT-analyysin toteutuminen opinnäytetyössä

Opinnäytetyömme viimeistelyvaiheessa otimme esille keväällä tekemämme SWOT-analyysin ja huomasimme analyysin toteutuneen odottamallamme tavalla. Oli mielenkiintoista nähdä, että olimme osanneet huomioida jo työn alkuvaiheessa eteen tulevia haasteita ja mahdollisuuksia.

Yhdessä tekeminen osoittautui meidän kohdallamme vahvuudeksi, kuten olimme ajatelleet. Työnjako onnistui ongelmitta ja meidän oli helppo sopia omista vastuualueista. Opinnäytetyön tekeminen oli pitkä prosessi ja sen aikana kummallekin tuli päiviä, jolloin tekeminen tuntui vaikealta eikä motivaatiota ollut. Toisen läsnäolo ja kannustus olivat silloin tärkeää. Yhteistä tekemistä tuki avoin ilmapiiri ja luottamus välillämme, kuten olimme ajatelleet. Motivaatio oli työn alussa korkealla ja mielenkiintoinen aihe kannusti meitä jatkamaan.

Sisäisiksi heikkouksiksi olimme ajatelleet kesätyöt, yhdessä tekemisen, motivaation heikkenemisen ja aikataulun. Kesäaika ja sen mukanaan tuomat kiireet vaikuttivat opinnäytetyömme tekemiseen odottamallamme tavalla. Jouduimme muuttamaan suunnitelmaamme ja samalla aikataulumme kiristyi entisestään. Aikataulun kiristyminen lisäsi stressiä, jonka lisäisimme nyt sisäisiin heikkouksiin. Yhdessä tekeminen vaikeutti ajan käyttöä, sillä jouduimme huomioimaan kahden ihmisen aikataulut ja sovittamaan niitä yhteen. Motivaatiossa oli notkahduksia koko prosessin ajan. Etenkin ulkoisena uhkana pitämämme riittämätön tutkimusotos laski motivaation hetkellisesti hyvin alas.

Arvioimamme ulkoiset mahdollisuudet olivat SWOT- analyysissämme pääasiassa oikein arvoitu. Koimme aiheen työelämälähtöisyyden motivoivaksi asiaksi, koska ajattelimme työllämme olevan käyttöarvoa. Työn edetessä huomasimme kuitenkin, ettei käyttöarvo toteutunut toivomallamme tavalla. Haastavina hetkinä saimme läheisiltämme ja yhteistyökumppaneiltamme apua, tukea ja kannustusta. Lisäksi koimme aiheen ajankohtaisuuden olevan meille voimavara. Varhaiskasvatuslain uudistus ja sen mukanaan tuomat muutokset olivat paljon esillä mediassa, joten saimme paljon viimeisintä tietoa aiheestamme. Julkinen keskustelu varhaiskasvatuslain uudistuksista auttoi itseä luomaan oman näkemyksen asiasta.

Ulkoiset uhat toteutuivat ajattelemallamme tavalla. Tiukka aikataulu asetti haasteita ja jouduimme suunnittelemaan ajankäyttömme tarkasti. Riittämättömän tutkimusotoksen vuoksi jouduimme pohtimaan, miten jatkamme tutkimuksemme tekemistä. Tietotekniset taitomme olivat odotetusti koetuksella, joten jouduimme hakemaan tietoa kirjoitusohjelman käytöstä ja kysymään apua koulumme tietotekniikan opettajalta.

Teimme SWOT-analyysin pystyäksemme varautumaan mahdollisiin työn aikana eteen tuleviin haasteisiin, mutta myös nähdäksemme mitä vahvuuksia työssämme voisi olla. Oli hyvä pohtia näitä asioita ennen työn varsinaista aloittamista, jotta osasimme suhtautua ongelmakohtiin oikeanlaisella asenteella. Olimme osanneet varautua lähes kaikkiin heikkouksiin ja uhkiin, joita työssämme tuli vastaan. Pystyimme siis kohtaamaan vaikeudet positiivisella asenteella ja lannistumatta niistä. Mahdollisuudet ja vahvuudet antoivat meille toivoa ja uskoa työn onnistumisesta sekä luottamusta omiin taitoihimme.

LÄHTEET

Alfvén, M. & Hofsten, K. 2012. Uhmakirja. Helsinki: Tammi.

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.

Esiopetuksesta velvoittavaa 1.8. alkaen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Verkkouutiset/2015/05/esiopetus.html>. Viitattu 2.9.2016.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> Viitattu 13.10.2016.

Hujala, E. & Fonsén, E. 2016. Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: PS-Kustannus, 314-329.

Jokinen, V. 2012. Lastentarhanopettajan pedagoginen vastuu lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien käsittämänä. Tampereen yliopiston kasvatustieteiden yksikkö. Pro gradu-tutkielma. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83648/gradu05970.pdf?sequence=1>. Viitattu 21.5.2016.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut! Turva ja tunne lapsen silmin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kalliala, M. 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa?. Helsinki: Oy Yliopistokustannus.

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press oy Yliopistokustannus.

Karila, K. 2016. Vaikuttava varhaiskasvatus. Tilannekatsaus 2016. Raportit ja selvitykset 6:2016. Opetushallitus. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/176638_vaikuttava_varhaiskasvatus.pdf Viitattu 13.10.2016.

Karila, K. & Lipponen, L. 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Tallinna: Vastapaino.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2008. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. 3. painos. Tampere: Juvenes Print-Suomen yliopistopaino Oy.

Koivula, M. 2013. Yhteisöllisyyden rakentuminen päiväkodin arjessa. Teoksessa Marjanen, P., Marttila, M. & Varsa, M. (toim.) Pienten piirissä. Yhteisöllisyyden merkitys lasten hyvinvoinnille. Juva: PS-kustannus. 19-45.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito, työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Koivunen, P-L. & Lehtinen, T. 2015. Kasvu kiikarissa. Havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kronqvist, E-L. 2016. Varhaispedagogiikan kehityspsykologinen perusta. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: PS-Kustannus 13-38.

Lahtinen, J. 2016. Varhaiskasvatukseen liittyvän lainsäädännön uudistaminen. Kunnat.net. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/opeku/vasu/lph-hallinto/vakalain-uudistaminen/Sivut/default.aspx>. Viitattu 12.8.2016.

Lapsi eri ikävuosina. 3-vuotias. Onni löytyy arjesta. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Helsinki.

Lapsi eri ikävuosina. 4-vuotias. Onni löytyy arjesta. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014. Helsinki.

Lapsi eri ikävuosina. 5-vuotias. Onni löytyy arjesta. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2013. Helsinki.

Lehtinen E., Kuusinen J. & Vauras M. 2007. Kasvatuspsykologia. Helsinki: WSOY.

Mahkonen, M. 2015. Varhaiskasvatuslaki. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Medialeikin ohjauskirja. 2011. Luettu 2016. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.medialeikki.fi/periaatteet/lapsilahtoisuus.pdf>. Viitattu 12.8.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014. Alila, K., Eskelinen, M. ym. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. 8-20.

Piironen-Malmi, U. & Strömberg, S. 2008. Välittämisen pedagogiikka. Keuruu: Kustannus osakeyhtiö Tammi.

Rautiainen, A. 2016. Saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetus suunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/varhaiskasvatus/103/0/mita_on_varhaiskasvatuksen_pedagogiikka Viitattu 13.10.2016.

Rinne, R., Kivirauma, J. & Lehtinen, E. 2009. Johdatus kasvatustieteisiin. Helsinki: WSOY.

Stakes, 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saarijärvi: Gummerus kirjapaino Oy.

Virtual Statistics Virsta. Strukturoitu haastattelu. Saatavissa: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/01/>. Viitattu 26.9.2016.

Valtari, M. 2006. SPSS-perusteet, SPSS:n perusteet 14. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <http://www.helsinki.fi/~komulain/Tilastokirjat/04.%20Valtari-Spss-opas.pdf>. Viitattu 2.10.2016.

Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu 22.10.2016.

Varhaiskasvatuslaki 29.1.2016/108. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Viitattu 22.10.2016.

Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö. Opetushallitus. Saatavissa: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/varhaiskasvatus. Viitattu 12.8.2016.

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Varhaiskasvatus. 8.12.2015. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut>. Viitattu 19.5.2016.

Vilka, H. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>. Viitattu 26.9.2016.

Välimäki, A-L. & Rauhala, P-L. 2000. Lasten päivähoiton taipuminen yhteiskunnallisiin murroksiin Suomessa. Saatavissa: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101652/005valimaki.pdf?sequence=1>. Viitattu 9.4.2016.



TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Kallio varhaiskasvatys

Vastuhenkilö organisaatiossa Leena Raudaskoski

Tutkimusluvun anoja(t) Anne Halonen, Emma Meriläinen

Osoite Similantie 8 as. 303 84100 YLVIESKA

Puhelin 044 2851492

Sähköpostiosoite anne.halonen@cou.fi, emma.merilainen@cou.fi

Tutkimuksen nimi Rajattu varhaiskasvatys oikeus

Tutkimuksen tarkoitus Sevittäjä päiväkodin vanhempien tyytyväisyyttä uuteen varhaiskasvatyslakiin

Tutkimuksen kohderyhmä päiväkoti / vanhemmuus

Aineiston keruun arvioitu ajankohta kevät 2016

Tutkimusmenetelmä kvantitatiivinen kysely

Tutkimussuunnitelma hyväksytty (13 / 4 20 16)

Tutkimuksen ohjaaja Leena Raudaskoski

Lupa myönnetään
paikka YLVIESKA aika 13 / 4 20 16

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus Ulla-Ja Ranta-Niemi

LIITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mitkä _____



YLIVIESKAN KAUPUNKI
Varhaiskasvatuspalvelut

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Viranhaltija:
Varhaiskasvatusjohtaja

Päivämäärä Pykälä
13.4.2016 15

Asia:	Tutkimusluvan myöntäminen (Anne Halonen, Emma Meriläinen)	
Perustelut:	<p>Anne Halonen ja Emma Meriläinen anovat tutkimuslupaa Centrian ammattikorkeakoulussa (Ylivieska) suoritettavia opintoja varten.</p> <p><u>Tutkimuksen nimi:</u> Rajattu varhaiskasvatusoikeus <u>Tutkimuksen tarkoituksena</u> on selvittää yhden ylivieskalaisen päiväkodin vanhempien tyytyväisyyttä uuteen varhaiskasvatuslakiin. <u>Tutkimuksen kohderyhmä:</u> kyseisen päiväkodin vanhemmat <u>Aineiston keruun ajankohta:</u> kevät 2016 <u>Tutkimusmenetelmä:</u> kvantitatiivinen kysely <u>Tutkimuksen ohjaaja:</u> Leena Raudaskoski</p>	
Päätös:	<p>Myönnetään tutkimuslupa edellä kuvattua tutkimuksen tekemistä varten. Tutkimuksen ohjaajana työelämän edustajan toimii varhaiskasvatusjohtaja Marja Ranta-Nilkku.</p> <p>Opinnäytetyön laatijat: - Noudattavat vaihtoehtoisuutta ja hyvää tutkimuskäytäntöä mm. siten, että opinnäytetyöstä ei ole mahdollista yksilöidä päiväkotia, jossa tutkimus tehdään ja tutkimukseen osallistuneita henkilöitä. - Tekevät tiivistä yhteistyötä myös työelämän edustajan kanssa tutkimuksen eri vaiheissa, myös ennen tutkimuksen hyväksymistä. - Toimittavat valmiin tutkimuksen Ylivieskan varhaiskasvatuspalveluille.</p>	
Allekirjoitus:	Varhaiskasvatusjohtaja	<i>Marja Ranta-Nilkku</i> Marja Ranta-Nilkku
Tiedoksianto	<p>Kenelle: tutkimusluvan hakijat, päiväkodin johtaja</p> <p><input type="checkbox"/> Lähetetty postitse saantitodistusta vastaan</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Lähetetty postitse tavallisena kirjeenä</p> <p><input type="checkbox"/> Muulla tavoin</p>	<p>Pvm:</p> <p><input type="checkbox"/> Luovutettu:</p> <p>.....</p> <p>Vastaanottajan allekirjoitus</p>
Täytäntöönpanoa varten tiedoksi	<p>Pvm:</p> <p>Nimi:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>Sähköpostiosoite:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

Hei Kotiväki! ☺

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Centria-ammattikorkeakoulusta, Ylivieskasta. Teemme opinnäytetyötä ja siihen liittyvää tutkimusta rajatusta varhaiskasvatusoikeudesta. Tutkimme, miten tyytyväisiä te vanhemmat olette lastenne varhaiskasvatusryhmään, toteutuuko lastenne varhaiskasvatussuunnitelma ja onko elokuussa voimaantuleva varhaiskasvatuslaki mielestänne tasa-arvoinen.

Uusi varhaiskasvatuslaki astuu voimaan 1.8.2016. Perheet, joissa vanhempi on kotona, eivät ole enää oikeutettuja saamaan lapselleen täysipäiväistä hoitopaikkaa ilman painavaa syytä. Tällaisille perheille tarjotaan 20h/vko varhaiskasvatusta. Olemme kiinnostuneita tietämään teidän mielipiteenne uudesta varhaiskasvatuslaista. Samalla saamme ennakkotietoa tulevien muutosten toimivuudesta.

Tutkimuksen osapuolina toimivat Centria-ammattikorkeakoulu, päiväkotiki sekä päivähoitotoimisto. Tutkimustuloksia käytetään opinnäytetyössämme ja niitä voidaan mahdollisesti hyödyntää varhaiskasvatusryhmän toiminnan suunnittelussa. Opinnäytetyö valmistuu marraskuussa 2016 ja se julkaistaan verkossa Theseuksessa.

Olemme kiinnostuneita juuri teidän näkemyksistänne ja kokemuksistanne varhaiskasvatusryhmään liittyen. Toivomme, että vastaatte kyselyyn ja vaikutatte mahdollisesti lasten varhaiskasvatusryhmän toimintaan.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja se palautetaan suljettuun palautuslaatikkoon päiväkodille. Ketään ei voida tunnistaa vastauksista. Ainoastaan me näemme palautetut kyselylomakkeet ja hävitämme ne asianmukaisesti analysoinnin jälkeen.

Toivoisimme, että palautatte kyselyn viimeistään **25.5.2016** päiväkodille palautuslaatikkoon.

Alla yhteystietomme, jos teillä on opinnäytetyöhömmme liittyviä kysymyksiä.

Terveisin,

Anne Halonen & Emma Meriläinen

anne.halonen@cou.fi

emma.merilainen@cou.fi

Pyydämme, että vastaatte JOKAISEEN kohtaan ja valitsette VAIN YHDEN vaihtoehdon, kiitos! 😊

Väittämä sopii perheeni kohdalle:

- 1 erinomaisesti
- 2 hyvin
- 3 en osaa sanoa
- 4 tyydyttävästi
- 5 huonosti

1. Lapseni on
a) 2v b) 3v c) 4v d) 5v e) 6v

2. 20h/vko on riittävä määrä varhaiskasvatusta. 1 2 3 4 5
Mikä olisi mielestäsi sopiva tuntimäärä varhaiskasvatusta viikossa?

3. Varhaiskasvatusryhmä vastaa lapseni/perheeni tarpeisiin. 1 2 3 4 5

4. Lapselleni on tehty varhaiskasvatussuunnitelma.
(Varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu, joka on laadittu yhdessä hoitajan kanssa vasukeskustelussa.)

a) Kyllä b) Ei
Jos vastasit ei, voit siirtyä kysymykseen nro. 10.

5. Tiedän mitä lapseni varhaiskasvatussuunnitelma sisältää. 1 2 3 4 5

6. Olen saanut ohjausta varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen. 1 2 3 4 5

7. Varhaiskasvatussuunnitelma tukee lapseni kehitystä. 1 2 3 4 5

8. Voin vaikuttaa lapseni varhaiskasvatussuunnitelmaan. 1 2 3 4 5

9. Voin käydä varhaiskasvatushenkilöstön kanssa lapsen vasuun liittyviä hoito- ja kasvat keskusteluja. 1 2 3 4 5

10. Lapsellani on mahdollisuus tutkimiseen ryhmässä.
(kyseleminen, pohdiskelu) 1 2 3 4 5

11. Varhaiskasvatusryhmässä lapseni saa tietoa seuraavista
osa-alueista:

- | | | | | | |
|--|---|---|---|---|---|
| a) matematiikka | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| b) luonnontieteet | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| c) historia ja yhteiskunnalliset asiat | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| d) esteettisyys | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |
| e) uskonto | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 |

12. Lapseni kielellinen kehitys on huomioitu ryhmässä. 1 2 3 4 5

13. Lapsellani on monipuolisesti mahdollisuuksia liikkumiseen. 1 2 3 4 5

14. Lapsellani on mahdollisuuksia taiteelliseen ilmaisemiseen ja
kokemiseen ryhmässä. 1 2 3 4 5

15. Lapsellani on riittävästi aikaa leikille ryhmässä. 1 2 3 4 5

16. Saan tietoa lapseni hoitopäivän kulusta. 1 2 3 4 5

17. Koen tulevani kuulluksi. 1 2 3 4 5

18. Vanhemman ja päiväkodin välillä on luottamus 1 2 3 4 5

19. Mitä kehitettävää varhaiskasvatusryhmässä mielestäsi olisi?

20. Mikä varhaiskasvatusryhmässä on toimivaa?

21. Onko uusi varhaiskasvatuslaki tasa-arvoinen?

a) Kyllä

b) Ei

Perustele vastauksesi:

22. Asettaako voimaantuleva varhaiskasvatuslaki lapset eriarvoiseen asemaan?

a) Kyllä

b) Ei

Perustele vastauksesi:

Lämmin kiitos vastauksistanne ja mukavaa alkavaa kesää! 😊